

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKTION „HRVATSKE
NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ **š 1.30**

XXIV. ljetno / broj 4.

Željezo, 26. januara 1963

Ishajaju svaku subotu

Dobro ugodani naši bali

Koledar Družbe
sv. Mohorja 1963

Da odmah na početku ustanovimo, kako u prošli ljeti tako se je i ovput ugodao najbolje veliki i tradicionalni Hrvatski bal u Beču, ki se je održao subotu, 19. januara, u dvorana restauracije Schwechaterhof u Beču. 3. kotar. Opet su bile sve dvorane pune s našimi domoroci i prijatelji iz Beča, Gradišća i stare domovine. Svi su bili došli skupa da se ne samo zabavljaju nego da se i međusobno raspominaju, da se počvrstu stara prijateljstva, da se sklapanju nova i da se svi skupa najđu u domaćoj i našoj pravoj obiteljskoj atmosferi.

Predsjednik Hrvatskoga Gradišćanskoga Kulturnoga Društva u Beču g. Martin Prikosović je kao domaćin mogao pozdraviti velik broj časnih gostov, med njimi gg. narodnoga zastupnika dr. Ivana Müllera, predsjednika HKD-a u Gradišću dr. Demetara Linzera, potpredsjednika HKD-a predsjednika HŠD Dir. Alfonsa Kornfeinda, tajnika HKD-a nadzornika za hrvatsko školstvo Gradišća Konrada Meršića i druge ličnosti. Isto tako su došli i jugoslavenski ambasador ckrse. Sarajčić, prvi sekretar Rožman kako i drugi gosti iz stare domovine.

Kao kulturna grupa iz Gradišća bili su ovput nazoči izvrsni jačkari iz Fiteža pod peljanjem g. Stefana Kelemeana. Nastupili su dva puta i osvojili si svojim dobro izvježbanim i kultiviranim pjevanjem sva srca. Burni aplauz nazočnih ih pokazao, da narod zna dobro cijeniti umjetnička nastojanja naših kulturnih grupov. Bilo bi potrebno, da bi im se dala višeputa mogućnost za nastupe pred većim forumom. Bravo fitežki pjevači!

O samom balu more se toliko reći, da kako uvijek i ovput nij čovik pravo znao, kade će se smjestiti, naime kod ke glazbe, ar je svagde bilo lipo. Mladina rivala se je u tamburaše HGKD-a u Beču pod peljanjem g. Tome Horvata i modernu glazbu, a stariji gosti, osebito oni iz sridnjega Gradišća bili su vjerni

gosti ciganov. Svim je prezaran došlo jutro.

Treti bal Hrvatov u južnom Gradišću, ki se je održao 13. januara u Čajti, ugodao se je isto najbolje, akoprem da je ravno ova priredba mnogo trpila radi vrimenskih neprilik. Velika mečava u dijeli Gradišća nij dopustila da bi bio došao počastiti ov bal zemaljski savjetnik Polster kako i predsjednik HKD-a dr. Linzer, ki bi bili rado došli, a tako i mnogi drugi časni gosti. Još i gosti iz bližnje okolice morali su na putu krenuti, kad je bila cesta visoko zametena. Ipak nij ni ovo moglo uplivisati na dobro raspoloženje gostov, kim se je ugodalo, da se probiju kroz snig

i led u Čajtu. Potpredsjednik HKD-a za južno Gradišće g. dir. Karlo Fabian mogao je med časnim gosti pozdraviti i našega narodnoga zastupnika g. dr. Ivana Müllera i druge ličnosti. Uz ugodnu glazbu tamburašev iz Dolnje Pulje pod peljanjem g. Albina Csenara i ciganov iz Longitolja zabavljali su se svi mnogobrojni gosti najbolje. Osebito jako bili su zastupani Čembanci.

Da se je sve ipak najbolje ugodalo ima se hvaliti komitetu kako i divojkam, ke su se jako trudile, da sve pripravu na radost gostov. Osebita hvala i svim na velikoj darežljivosti i aldovnosti, ki su omogućili tako bogatu tomolu.

Zač je de Gaulle protiv Engleske?

U zapadnom svijtu je u posljednji dani mnogo govora o držanju francuskoga državnoga predsjednika de Gaulle glede pristupa Engleske k EWG-u (Evropskoj gospodarstvenoj zajednici). Kako je poznato izrazio se je de Gaulle pred 700

novinari svita do sada najjasnije protiv toga, da Velika Britanija pristupi Skupnomu sajmu.

Ima li de Gaulle zaista takovu moć, da more prepričiti pristup Engleske? To odvodi od toga, da li je Engleska pripravna primiti uvjete EWG-ugovora, ki je potpisan u Rimu, i drugič od toga, da li hoće svih šest zemalj EWG-a, da se promini tekst ugovora, kako je potrebno, da more pristupiti Engleska.

I ovde odlučuje Francuska. Naime ona zemlja, ka je u toku pregovaranj najpolaganija, a to je Francuska, ka triba časa, dokle u nešto novo privolji. A odluka mora biti jednoglasna.

Engleska je od svoje strani od početka izjavila, da je pripravna pristupiti EWG-u samo onda, ako joj se ispunu tri uvjeti: da se branu životni interesi Commonwealth-zemalj (britanske zajednice narodov), da se branu interesi engleskih seljakov i da dođu s pristupom Engleske i sve ostale EFTA-zemlje — dakle i Austrija — u vez s EWG-om.

Kako će sada pojti dalje. U Bruselu peljali su se razgovori o pristupu Engleske. Radi protivljenja de Gaulle-a morali se pregovori prekinuti do 28. januara.

Zač je de Gaulle tako protiv pristupa Engleske? To ima svoj uzrok pred svim u politiki. Francuzi se boju, da bi EWG s pristupom Engleske još jače došao pod utpliv Amerike. A de Gaulle toga ne hoće, nego on želji da bude Evropa kao „treta“ svitska sila postojala samostalno uz Ameriku i Sovjetski Savez. Prije nego Engleska pristupi EWG-u mora se prilično prominuti, veli de Gaulle.

Uvoz iz Sovjetskoga Saveza za 64 milijune dolarov

U času od 25. novembra do 14. decembra 1962. održala su se u Moskvi austrijsko-sovjetska gospodarstvena pregovaranja. Zaključilo se je, da će Austrija izvoziti u Sovjetski Savez robe za 55.6 milijuni dolarov, a obratno će dojti u Austriju sovjetskoga dugovanja za oko 63.7 milijuni dolarov.

10. februara: hrvatski bal u Željeznu

Kako smo jur javili, održat će Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću svoj 2. bal ovput u Željeznu u dvorana hotela Schwechaterhof. Budući da je ovo prvi hrvatski bal uopće, ki će se održati u Željeznu, očekuje se velik broj naših domoroceev iz svih krajev Gradišća. Koliko do sada znamo, nastupit će du uz poznate pjevače moderne glazbe još i naše grupe, i to Pjevački krug iz Šika-prona pod peljanjem g. dir. Jakoba Dobrovića, tamburaški zbor iz Klimpuha i drugi.

Kao solisti obećani su poznati zagrebački pjevači slugerov Marko Novosel i Gabi Novak. Medju solisti pjevat će i naš operni pjevač g. Matija Krizmanić narodne pjesme.

Prometne nesriće i ognji u Gradišću

U prošlom ljetu dogodile su se u Gradišću (izvan varoše Željezno i Rušta) prema statistički Zemaljske žandarmerijske komande 1702 prometne nesriće, pri ki je 71 osoba našla smrt, 349 ljudi je bilo teško, 849 lako, a 308 tako ranjeno, da se ne zna točno kako. Ako se k ovim brojem prispodobi rezultat ljeta 1961., kada se je dogodilo 1495 prometnih nesrić, pri ki je 56 osob našlo smrt, a ukupno 1385 ih je bilo ranjeno, onda to znači, da je u ljetu 1962. prem oštrijega zakona za promet na cesti i prem kontroliranja vozačev radi alkoholiziranja broj prometnih nesrić narasao.

Pregled o pojedini mjeseci ljeta 1962. daje glede nesrić ov kip: u januaru 123 nesriće, u februaru 89, u marcu isto 89, u aprilu 130, u maju 149, u junu 157, u julu 191, u augustu 186, u septembru 179, u oktobru 172, u novembru 144 i u

decembru 93. Najveći broj aldovov nabrojto se je u mjesecu junu i to 11, najveći broj teško ranjenih u septembru s 53, lako ranjenih u julu s 110, a neodređeno ranjenih u junu s 36.

Glede pojedinih dan ostaje i na dalje nedilja kao dan s najveće prometnih nesrić, na drugom mjestu slijedi ponediljak, na tretom petak. Na nedilju dogodilo se je 349 prometnih nesrić, na ponediljak 260, na utorak 187, na srijedu 185, na četvrtak 176, na petak 250 i na subotu 195. Ča se tiče pojedinih dob dana dogodilo se je med 0 i 8 urami 314 nesrić, med 8 i 16 ura 618, a med 16 i 24 ura 740 prometnih nesrić. Iz čega se vidi, da se vozači najsigurnije vozu jutro.

U ljetu 1962. gorilo je u Gradišću 240 puta, ukupna škoda iznaša 4,857.511 šilingov. Najveće puta je gorilo med 14 i 20 ura.

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

XXVI. ljeto / broj 5.

Zeljezo, 30. januara 1965

Ishajaju svaku subotu

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKTION „HRVATSKE
NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ Š 1.30

KONRAD MERŠIĆ:

Ignac Horvat

(Povodom 70. rođendana — 1. II. 1965)

Evo — stigla je 70. godišnjica i pitajmo se: kako?

— Pomoćom Božjom! — rekao bi naš jubilar.

I u smislu ove rečenice ću pokušati da objasnim neke dragocjene kinče i vječne dare, koje smo primili Giječanci, Otavci, Doljno-Puljanci, Novo-Gorci i Frakanavci od svoga dobrog duhovnog oca, svi Hrvati dobre volje od svoga narodnog učitelja, Hrvatsko kulturno društvo od svoga bivšega peljača, Hrvatsko štamparsko društvo od svoga neutrudljivog urednika, a hrvatski narod u Gradišću od svoga poletnog buditelja i u svakom hrvatskom gaju i kraju obljubljenoga književnika.

Razvijanjem ovih misli pogodit ću zapravo samo neke stvarnosti iz života prečasnoga gosp. kons. savjetnika Ignaca Horvata; ali neka mi bude dozvoljeno, da se odužim časnoj dužnosti i bit ću zadovoljan, ako se slažeš — dragi štitelj — u najvažniji potezi ovih redova.

Duhovni otac

Puti mojega zvanja me peljaju u sva naša hrvatska sela i tako i u ona, ka sama već napomenuo i u ki je naš jubilar spunjevao kot dušobrižnik svoje Bogu i narodu odgovorne dužnosti. I svagde sam čuo ista pitanja od tih vjernikov: Kako se imadu Ignac Horvat? Je li su zdravi? Je li su još tako marljivi kot kad su bili kapelan ili mladi farmik? Ča pišu novoga? Ljetošnji kalendar im se je ugodao najbolje! I t. d.

No ti poznanici i prijatelji slušaju već starijoj generaciji, koj je naš jubilarac kovao omladinskim žarom dušu, duha i srce: dušu za vječni život, duh za idealizam, a srce za čvrst karakter i ljubav, ka nam redi naše odnošaje prema materinskomu jeziku, narodnosti i domovini.

Sigurno poznaju najbolje svoga duhovnoga oca Frakanavci, kad je jubilar već živi i posluje 27 ljet. Bojna ljeta bila su najgorja i najstrašnija: Žukoću boli najbliže rodbine čutio je duhovniku iskrenim sužalovanjem, kada je za pale i zgubljene oce i sine služio sv. mašu za dušnicu, a bilo je to 82 puta u Frakanavi slučaj. Uvjeran sam, da je duhovničko srce isto tako krvavilo kot svakoga poginutoga hrvatskoga oca i sina na bojnem polju! U nezaboravljenoj uspomeni ostat će Frakanavcem i sigurno njevomu „gospodinu“ (duhovniku i farmiku) Veliki tajedan 1945. ljeta, kad je Drugi svjetski boj tukao na naša vrata i kad starci, žene i dica nisu znali, kakova će biti njihova skradnja ura. Ali „dobri pastir“ je pripravio svoje ovčice na svoj način, t. j. skupa s njimi u molitvi je dočekao najstrašniju uru i — pomoć Božja naj izostala!

Vanjski oblik poštovanja Frakanavcev prema svojemu duhovnomu ocu

izražava se vrlo jednostavno na ta način, da ga med sobom nazivaju ukratko „gospodinom“. Ta časni naziv davaju Frakanavci svakako još Višnjemu. Kad se gdegod čuju riči „naš gospodin“, onda svaki svagde zna, gdo je to. I zato na nedilje po velikoj maši sve vridne frakanavske majke pitaju svoju dicu: Ča su prodikovali danas „gospodin“?

Da budemo sasvim iskreni, dajmo odgovor na još jedno pitanje: Pri kom sv. crkvenom obredu je najmilije i najblaženije ili najsrčnije i najradosnije lice našega „gospodina“ (a sve to se prenosi naravno i na pobožno raspoloženje Frakanavcev)?

Da odgovorim i u ime jubilara:

— Kad peljam dicu skupa s roditelji na sv. prvu pričet i kad nosim prev. Božanstvo pri proseciji kroz selo!

Dopustite mi, da govorim dalje u ime Frakanavcev:

Najlipši i najvridniji dar poklonili su nam naš „gospodin“ na pragu svoje 70. godišnjice održanjem sv. misijov pred Božići, t. j. pred misec dani. Nije li to značajno i divno?

Na Novo ljeto smo si zajedno dilili radost s našim „gospodinom“, kad su s prodikaonice — a sigurno su oni bili najsrčniji i najzadovoljniji — mogli ustanoviti, da se je prošloga 1964. ljeta u Frakanavi rodilo 15 dice, a umrlo samo 10 ljudi. Nije li to isto Božja milost i narodni dar?

U ovoj vezi ću u ime frakanavskih čimeštrov i kantora objelodaniti malu seosku statistiku, ka je isto tako značajna za jubilarca i za Frakanavu: Od ljeta 1938. do danas krtstili su naš duhovni otac 257 dice, udilili 86 parom sv. sakramenat hištva i pokopali 250

mrtvacev. Dragi štitelj, evo — malo hrvatsko selo od 600 stanovnikov i sudi dalje po tvojem mišljenju!

Punom zadovoljšćinom moru naš „gospodin“ sa svojim vjerniki u Frakanavi gledati na uspjehe, ke su pomocium peldodavne sloge postigli u prošli ljeti: nova kapela i ograda na groblju (cimitoru), renoviranje crkve izvana i izvanredno ukusno iznutra, novi zvoni na električni pogon i t. d. Razumi se, da čedu frakanavski vjerniki i za grijanje crkve darovati potrebne pineze (ali prosimo: čim prže!). U najlipšem skladu sudjeluju u Frakanavi općinski i crkveni savjet (tanač), u kom su zastupani seljaki i djelači svih stranak. Velikom razumivanjem podupiraju (ne: podupira) naš „gospodin“ napredak općine i sprohadjaju gospodarski razvitak postojećih društav i svakoga pojedinoga stana. Selo živi sa svojim duhovnim ocem, a on opet za svoje vjernike u oćinskoj ljubavi, ka zaista gradi na ovom mjestu nove „dvore“.

Na kraju moram napomenuti još neke privatne stvari, za ke me pitaju mnogi jubilarovi poznanici i moji prijatelji: Evo — naš jubilar postaje od ljeta do ljeta mladji, koč-toč poklašlje (velu žene: od cigaretoval — a muži: to nij istinal), sigurno je vlašni frakanavski farof uzrokom, kad more kasno zaspati na počinku i — njegova mošnja je uboga kot kod crkvenoga miša (ali tim bogatija njegova privatna biblioteka!). Već se je dosta puta dogodilo, da naš jubilar nij imao dovoljno novca (pineza) za dva tajedne boravka u kupelju. Zato si naš jubilar ipak pri zgodnoj priliki i u dobrom društvu rado zapjeva koč-toč ku našu „stariju“, ar si sigurno

misli, da človik uz mnogo napornih brižnih dan doživi i dosta radosnih.

Narodni učitelj

Po peldi svojega Višnjega Učitelja razvijao je i nastavlja naš jubilar u selu sa školskom dicom, s omladinom i odraslimi ljudi, na vjerski i stručni tečaj, na javni priredba našega naroda korz svoje književno stvaranje napetn kulturnu djelatnost, ka se fundira na njegovu odličnu psihološku vještinu širokogrudnu naobrazbu.

Najveću posrednu hasan uživaju pravoda Frakanavci, i ako toga ne opažaju u širjoj stvarnosti. Ali ipak svaki vjernik upozna pravu smisao namjere, ka „gospodin“ pozivaju svakoga posebn — muže i žene, junake i divojke — na zimске večernje sastanke. Onda duhovni otac i kulturni djelač „ore, sije i žanje“ dili obiljne duševne i duhovne dare svakomu, kolikogod gdo želji, i to u ravnopravnom sporazumu — vadeći iz svog neiscrpljivoga zviranjka oćinske ljubavi za sve svoje ovčice. Ti blagoslovljeni zimski večeri se ne moru nikakovim zlatom nagraditi — toliko su vridni za svako naše selo!

A sada, hrvatski narode, sudi sam neizmjernoj srći i vridnosti, ako moreš neprestano kroz 27 ljet slušati i ust tvoga duhovnoga oca svoj milo zvučni materinski jezik pri svakoj prilici, ako je on bogat i čist od tuđjeg snita! Ča znamda nij istina, da se takovom slučaju obogati i tvoj vlašni jezik i othiti iz sebe sve grdne saje? Ako si je pak svagde visno i naše učiteljstvo u smislu ove misli svoje zadaće, na ko jezičnoj i narodnoj razini stoji ond konceom kraja svako naše selo? Kad h naš jubilar morao samo živiti od svojih sprogovorenih tudjih riči, vjeru i. h. bi već davno bio umro od glada!

Ako misliš, da je i. h. kot književnik imao upravo lako zbog toga, kad poznati jezik u najsvršenjoj mjeri — ond ti moram čestito valovati, da mu se to ogromno jezično znanje ipak nij položilo već gotovo u zipku! Naš jubilar čit još danas više i savjesnije nego ikada, na pitanje, kad će se izučiti — će nam dati prilikom sam odgovor! Da zaključim: čim: dakle i. h. se smi naš jezik učiti dalje, a mi? — — —

Prez svake sumnje moramo ponosno ustanoviti, da nam je i. h. po svojem književnom stvaranju postao najbolji narodni učitelj. U njegovu djela sa nahadjaju nebrojna zlatna zrnca, ka treba najti i pridržati tako, kako smo činili i kod Miloradića.

A ti, hrvatska omladina, nasleduj njegova, da nam nikada ne budu manjkali u budućnosti vridni naslednici i kulturni djelači!

(Nastavak na strani 2)

SPORT... SPORT... SPORT... SP

SC Borta bila je prošlu nedilju zadužena za igru u Austrijskom cupu. U Wolfsbergu u Koruškoj izgubili su 0:2 (0:1), ar momčadi SC Borte nije bilo moguće nastupiti u potpunoj jakosti. Prva igra protiv ovoga protivnika u Borti bila je neriješena. Nije se moglo misliti za daljnje napredovanje u ovom cupu, ar bi budući protivnik bio Bečki sport-club, a izvan toga bi se bilo moralo igrati u Beču.

Vrlo slabo ispala je igra „Exquisit“-Štikaprona na domaćem tlu protiv Kerestura (Deutschkreutz). Rezultat ove najslabije igre prvenstva je 1:2. I štikapronska rezerva je izgubila 0:3.

U okviru Gradišćanskoga nogometnoga saveza su svi jesenski prvaci poznati: UFC Frauenkirchen (ZEMALJSKA LIGA I REZERVA), SV Rohrbach (2. Liga SJEVER), SV Hannersdorf (2. Liga JUG), ASV Frauenkirchen (1. RAZRED SJEVER), SV Schattendorf (1. RAZRED SREDINA), ASKÖ Neuhaus in der Wart (1. RAZRED JUG), SC Gattendorf (2. RAZRED A SJEVER), SV Leithaprodersdorf (2. RAZRED B SJEVER), ASKÖ Raiding (2. RAZRED A SREDINA), UFC Neckenmarkt (2. RAZRED B SREDINA), UFC Markt Allhau (2. RAZRED A JUG), SV Neuberger (2. RAZRED B JUG), SV Eltendorf (2. RAZRED C JUG). Mi čestitamo — u prvom redu sportašem iz Nove Gore i željimo im u protučinom prvenstvu mnogo uspjeha.

Kod sportskih kugljašev izgledaju rezultati ovako: Gornja Pulja (120 bodov), Unterloisdorf (119), Željezno (118), St. Georgen (113), Union-Kerestur (107), Andau (99), ASKÖ Kerestur i Pinkafeld (svaki 96), Lakimpuh (77) i ASKÖ Matrštof (45).

Prethodna obavijest: Petak, 20. 12. o. lj., u 16,30, igrat će se SC Željezno doma protiv nogometnoga izbora Austrijske savezne vojske, a 26. o. m. nastupit će u Lindenstadionu jesenski prvak NACIONALNE LIGE, Austria-Beč, protiv Željezna u okviru cup-igre. Početak u 13,30 h.

Svim štiteljem sportskoga dijela željli sportska redakcija blagoslovne Božice i čuda uspjeha u Novom ljetu 1969.

Od HAK-a u Beču

Ovogodišnji adventski večer HAK-a održao se u jednom drugom obliku, nego kako je to dosada bilo obično. Odbor Kluba htio je svoje člane upoznati s jednim aktualnim problemom iz sadašnje stvarnosti crikvenoga života, i tako stavio na program toliko diskutiranu encikliku sv. Oca: Humanae vitae. Vlač. Ivan Zakall, farnik u Trajštofu, zeo je na sebe trud, da razjasni članom Kluba iz kojih pobuda i razloga se je sv. Otac osjećao dužnim da iznosi svoj stav i da govori o regulaciji porodov i u toj vezi o njegovom strahu za daljnji razvoj i put čovječanstva u

IZ UREDNIČTVA

Slijedeći broj HRVATSKIH NOVIN izlazit će u prvom tajednu dođuđega ljeta!

budućnosti. Vlač. Ivan Zakall je najprije izneo svoje mišljenje naznačeno temi, a dalje pak suprotstavio mišljenja, kritike kako i pozitivne odzive drugih istoj temi, koja je jako osjetljiva u svojem sadržaju. Poslije predavanja stavio se predavač na raspolaganje, da odgovori na diskusione prinose. U diskusiji se pokazalo, kako uspješno i zanimljivo je bilo predavanje. Navele su se još druge teme u vezi s enciklikom i tako se na kraju pak odlučilo, da se o istom govori jednom drugom prilikom.

Aktualna tema povukla je mnogo interesentov na predavanje u klubske prostorije a med njimi i naše hrvatske bogoslove. Bilo bi svim članom HAK-a sigurno jako drago, da bi se ostavilo tradicije, da oni samo jednoč u ljetu, i to na adventski večer, dođu med druge hrvatske studente. Ar upravo u diskusiji — a ne samo kroz prodiku — bi nam bilo laglje razumiti današnje zbivanje u crikvi i sami bogoslovi mogli bi već mnogo doprinostiti tome, da i mi drugi studenti stojimo u toku dogodjajev, a ne znamda nekoliko ljet odzad.

Naš prvi sastanak u novom ljetu bit će četvrtak 9. januara 1969., u 20 sati. Kazat čedu se neki kulturni i crfani filmi iz Hrvatske. Pozivamo srdačno sve interesente!

ANFERTIGUNG SÄMTLICHER
DRUCKSORTEN FÜR
HANDEL, INDUSTRIE, GEWERBE
UND PRIVATE
WERK- UND ZEITUNGS-DRUCK

NAPRAVLJANJE SVIH
TISKARSKIH DJELOV ZA
TRGOVINU, INDUSTRIJU, OBRITNIKE
I PRIVATNIKE
TISKANJE KNJIG I NOVIN

RÖTZER

DRUCK VERLAG PAPIER

EISENSTADT/ŽELJEZNO

J. HAYDNGASSE 41, TEL. 2494
Offsetdruck

J. JOACHIMSTRASSE 18, TEL. 3204

Papierhandlung
Alles für Büro und Schule
FR. LISZTGASSE 6, TEL. 3540

Generalna sjednica HGKD-a u Beču

Svako ljeto u advenski čas održi HGKD u Beču svoju generalnu sjednicu. Tako je bilo i ovo ljeto. Na poziv odbora društva odazvalo se velik broj ljudi.

Predsjednik Društva pozdravio je najprije sve nazočne a posebno s velikom radošću tajnika Matice iseljenika Hrvatske gosp. Ivicu Kranželića i konzula jugoslavenske ambasade u Beču gosp. Grgu Lučić-Lavčevića.

Poslije pozdrava dao je predsjednik izvještaj o djelovanju HGKD-a u Beču od prošle generalne sjednice. Daljnja točka dnevnoga reda bio je izvještaj blagajnika i potvrda kontrolorov da je blagajna bila peljana u redu.

Peljač sportske sekcije dao je na dalje kratak pregled o stanju ove grupe: protuliće peljalo je „SC Gradišće“ od dobitka do dobitka, ali na jesen je ov napredak malo oslabio.

Od generalne sjednice prosila se je promjena društvenih statuta, ki su se odobrili, i to da će se u budućnosti sportska sekcija peljati pod posebnim naslovom. Za ov posao zadužen je još potpredsjednik, ki odgovara za sekciju odboru i generalnoj sjednici.

Sada se zahvali gosp. Martin Prikosović svom odboru na potpomaganju i brigi oko Društva i zamoli predsjednika Hrvatskoga akademskoga kluba gosp. cand. phil. Franju Palkovića, da dalje pelja generalnu sjednicu, ča isti i učini. On se osebito zahvali odstupljenomu predsjedniku na svem trudu oko Društva, društvenoga lokala i hrvatske mladine u Beču i ga dalje predlaže i prosi da preuzme opet funkciju predsjednika, ku jur dobro i aktivno kroz 8 ljet pelja.

Gosp. Martin Prikosović pokaže se pripravan i preuzme opet peljanje sjednice, i to biranje daljnega odbora, ki se sastoji od slijedećih ljudi:

1. potpredsjednik: gosp. Ivan Karall
2. potpredsjednik: gosp. dr Franjo Roženić
3. potpredsjednik: gosp. Demetar Karall
1. tajnik, predložen u nenazočnosti: gosp. Milan Kornfeind
2. tajnik: gosp. Rudi Karall

1. blagajnik: gosp. Jože Karall
 2. blagajnik: gosp. Edi Krizmanić
- Kulturni referent (do sada bibliotekar):
gosp. Vladimir Vuković

Odgovorni za muziku i lokal: gg. Martin Domnanić i Ivan Vuković

Kontrolori: gg. Hubert Rešetarić i Hermann Rešetarić

Prošireni odbor: gg. P. dr Augustin Blazović, Viktor Leopold, Joško Gerbašić, predsjednik HAK-a, Ivan Domnanović, Franjo Palković, Ivan Sučić, Feliks Kos, Ivan Koch, Štefan Sučić, Oto Buzecki, Ivan Schweiger, Herbert Berlaković i Ivan Vrtešić.

Generalna sjednica završila se je otpjevanjem hrvatske himne „Hrvat mi je otac“.

Poslije sjednice zamolili smo predsjednika gosp. Martina Prikosovića za slijedeći razgovor:

HN: Gospodine predsjednik, kako željite nastaviti poslovanje HGKD-a u Beču i nač će Društvo staviti težišća svojega budućega djelovanja?

Martin Prikosović: U budućnosti je moj i mojega cjeloga odbora cilj da — kako je to bilo u prošli ljeti — našoj hrvatskoj mladini, ka u Beču djela, damo u našem društvenom domu mogućnost, da se ovde skupa sastane, da njeguje svoj materinski hrvatski jezik i svoje narodno kulturno dobro; dalje ću ja, ča se već sudjelovanja tiče, položati pažnju za našimi ostalimi društvima. Ovde se je već u prošli ljeti napravio prvi korak, i to da se je utemeljila tako zvana radna zajednica naših društvo, i to HKD-a u Gradišću, HAK-a, HŠTD-a i HGKD-a u Beču.

HN: Djelo s mladinom — da li će biti ovo koordinirano s našimi drugimi kulturnimi organizacijami?

M. P.: Ovde ja gledam za jako potrebno da naša postojeća društva jednoč počnu organizirati našu hrvatsku mladinu.

HN: Na kraju još jedno pitanje: kada i kade će se održati tradicionalni bečki Hrvatski bal?

M. P.: Naš Hrvatski bal u Beču će se održati 24. januara 1970. ljeta, i to kao uvijek u Schwechaterhof-u. -ar

Slobodni predmeti na manjinski škola u Gradišću

Ministarstvo za podučavanje u Beču odobrilo je za ovo školsko ljeto med drugim peljanje slobodnih predmeta na ovi manjinski škola u Gradišću:

a) ZBORNO PJEVANJE:

Osnovna škola u FILEŽU, glavne škole u CINDROFU i VELIKOM BORIŠTOFU.

b) GLAZBA:

Osnovna škola u RASPORKU (flaute), a tamburanje na osnovni škola u ČEMBI, ČAJTI, DOLNJOJ PULJI, FILEŽU i na glavni škola u CINDROFU i VELIKOM BORIŠTOFU.

c) HRVATSKI JEZIK:

Glavna škola u CINDROFU, GORNJOJ PULJI, ROHUNCU, VELIKOM BORIŠTOFU i na politehničkom gođišću u VELIKOM BORIŠTOFU.

d) MADJARSKI JEZIK:

Osnovna škola u BORTI i GORNJOJ PULJI ter glavna škola u BORTI.

Učiteljstvu i školskoj doci željimo mnogo radosti i uspjeha! -št-

PILANA

Štefan Gollubits

tesarski majstor (Zimmermeister)

7011 CINDROF, Eisenstädterstr. 18

tel.: 02687/32 5 04

i

7000 ZELJEZNO, Rusterstraße

želji svim

BLAŽENE BOŽIĆNE SVETKE I SRIĆNO NOVO LJETO

i preporuča se za sve vrsti drivenih konstrukcijov, kot su to krovi, gradjenje stepenic i velikih dvoranov.

Blažen Božić i srićno Novo ljeto

želju svim svojim članom, prijateljem i svim domoročem Hrvatom
Odbor HGKD-a u Beču i odbor HAK-a

HRVATSKE *Novine*

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

XXX. ljetno / broj 1./2.

Željezo, 10. januara 1970.

Ishajaju svaku subotu

Rukopisi se šalju na naslov: Redak-
tion „Hrvatske novine“ — 7001 Eisen-
stadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ **S 1,30**

Pred šezdesetimi ljeti - prve naše novine!

Prvoga januara o. lj. je bilo ravno 60 ljet, da su se po prvi put u povijesti Gradišćanskih Hrvata pojavile novine na našem jeziku: NAŠE NOVINE. Podnaslov: Društveni, gospodarski i zabavni list. Odgovorni urednik: dr Štefan Pinezić. Tiskane u Gjörü (Djuri). Na osmi stranica, na svakoj po dva stupci mnogo zanimljivoga. Izašle su svaku subotu, pretplata na cijelo ljetno iznašala je 4 korune.

Otac, inicijator, bio je Martin Meršić, stari.

Iako da je minulo 60 ljet, uvodni

članak prvoga broja naših hrvatskih novin je danas istotako aktualan, kako ča je bio onda. Zato ga ovde doslovno donášamo:

Naš program.

Zdravi bili, brati! Zdravi po vsi kraji Ugarskoga razšicani hrvati! Vidim, da me veliko gledate i vsi. začudjeni pitate: da gdo sam ja i ča sam došla k vam? Da gdo sam ja? A mer mi na čelu pišeno stoji: Ja sam „Naše Novine“. A ča ćemo i mi hrvati novine imat? A zač jih ne bi imali? Va

našoj ugarskoj domovini je imadu nimci — pak koliko — rumuni, slovaki, rusnjaki, bunjevaci i medjimurski hrvati — pak samo mi po šopronskoj, mošonskoj i železnoj varmegyi razšireni hrvati jih ne bi imali? A pak zač ne? Ča bi ravno mi morali uvik va škuroj neznanosti sidity? Ali ča si jih ne bi znali napisat ter van dat? A pak nač si je i siromaško hrvacko ljudstvo žiškoli tolike duhovnike, školnike i učitelje pak i druge svitske gospodine?! No ali mer sam jur ovo pred

(Nastavak na strani 16.)

Dr Tome Kačić — 50 ljet

Dva dane pred Silvestrovom svečevao je naš domorodac zem. zastunik dr Tome Kačić u obiteljskom krugu svoj pedeseti rodjendan.

Jubilar, rodjen 1919. od seljačkih roditeljev u Suševu, poiskao je po osnovnoj školi u rodnom mjestu Trgovačku gospodarstvenu školu u Željeznu, a po maturi u Beču dogotovio je svoje studije na bečanskom sveučilišću promocijom za doktora prava. Po svojoj ženidbi s gospom učiteljicom Julkom Bucolić iz Mjenova ljeta 1952. stanovao je nekoliko ljet dugo u svojem rodnom selu Suševu, iako da je samo prik konca tajedna mogao biti med svojimi. Zaposlen je bio naime u različni kita poljodjeoskoga zadrugarstva u Željez-

nu, gdje je od ljeta 1958. postavan za direktora Poljodjeoske bolesničke blagajne. U ljetni miseci 1962. preseli se jubilar s obitelji u Željezo, gde se skrbi za to, da mu obadvi kćerke, ke se sada nalazu u gornji razredi željezanske gimnazije, ne pozabu hrvatski materinski jezik i se u njem dalje vježbaju i usavršavaju. 1965. naložena mu je zadaća za izgradnju seljačke bolesničke blagajne za Gradišće, čiji direktor je on danas. Istoga ljeta pozvan je i u Gradišćanski zemaljski sabor. Zbog prevelikoga preopterećenja položi najzad funkcije u željezanskom općinskom savjetu, gde je počeo svoje poslovanje u javnom životu kao financijski referent. Zbog istih uzrokov odrekao se je i funkcije predstojnika Štedione slo-

bodnoga varoša Željezna, ku je vršio ljeta dugo.

Kao zastupnik u Gradišćanskom zemaljskom saboru član je med drugim Pravnoga i Financijskoga odbora, a bavi se u prvom redu s pitanji i problemi socijalnih poslova i socijalne politike. U okviru Narodne stranke odgovorni je financijski referent Zemaljskoga stranačkoga peljačtva i član prezidija.

Dr Kačić je uz svoje posle ostao vjeran svojemu materinskomu hrvatskomu jeziku, oduvijek se je priznavao Hrvatstvu i jur kao predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba u Beču se je zalagao za očuvanje i učvršćenje nam u medjunarodni ugovori zasigu-

Izvanredna generalna sjednica HAK-a

Još prije odlaska na božične praznike se je 17. decembra pr. lj. održala u Klubu izvanredna generalna sjednica. Već na odbornoj sjednici 28. novembra naznatio je bivši predsjednik, cand. phil. Franjo Palković, odboru HAK-a svoju namjeru da hoće odstupiti i kazao za to svoje uzroke, ki su pretežno studijski.

Zbog toga morala se je zazvati izvanredna generalna sjednica, čemu se je odazvao velik broj članov HAK-a.

Najprije pozdravio je djelujući predsjednik cand. phil. Franjo Palković sve nazočne a po tom posebno predsjednika Hrvatskoga štamparskoga društva, računskoga nadsavjetnika gosp. Štefana Emricha, predsjednika Hrvatskoga gradišćanskoga kulturnoga društva u Beču, računskoga nadrevidenta gosp. Martina Prikosovića, prvoga sekretara ambasade Socijalističke federativne republike Jugoslavije,

(Nastavak na strani 2.)

**Peljačtvo
Hrvatskoga
kulturnoga
društva u
Gradišću**

**Hrvatsko
štamparsko
društvo,
uredništvo**

**i
uprava Hrvatskih
Novin**

**Hrvatsko
gradišćansko
kulturno društvo
u Beču
i
Hrvatski
akademski klub**

HŠtD i nadalje stup Hrvatstva u Gradišću

Prije nego stupimo prik praga novoga ljeta, hoćemo upriti naš pogled još jedan put na tekuće ljeto i na djelo Štamparskoga društva u ovom ljetu. Ne samo zato, da damo našim štiteljem dužan račun toga djelovanja nego i zato, da i samo predsjedništvo društva skupa sa svojim suradnici i povjerenici povuče iz toga djelovanja odluke za uspješnije djelovanje u predstojećem ljetu.

Prilikom svečevanja 60-ljetnoga postojanja našega novinarstva pozvalo je Hrvatsko štamparsko društvo znatan broj austrijskih novin i Austrijsku televiziju i radio (ORF) u Zeljezno. Smisao toga sastanka nije bila, da se samo svečuje nego da se dá austrijskim masovnim medijam prilika informacije o naši bitni narodni problemi, pak da i one u austrijskoj javnosti izazovu zanimanje i razumivanje za naša potribovanja. Ugodalo nam se je i neke novinare zagrijati za naša otvorena pitanja i oni su svoju čitalačku publiku mogli informirati dosta objektivno o ti pitanji. Ali na predstavnika ORF-a smo zaman čekali... U budućnosti morat će Štamparsko društvo skupa s drugimi našimi organizacijami više pažnje posvetiti redovitoj informaciji austrijske javnosti o našem kulturnom djelovanju i naši problemi pomoću austrijskih masovnih medijev.

Ljetos se je društvo odužilo svojim kotrigom i svim Gradišćanskim Hrvatim izdanjem knjige dir. Bele Schreiner a „Probijanje u vječni led“. Ovu knjigu, ka se bavi ekspedicijom Payera pred sto ljeti na Sjeverni pol, moramo preporučiti svim našim štiteljem, a u prvom redu našoj mladini.

Kalendar „Gradišće“ za ljeto 1972. počeli smo razislati u ovi dani. Uredio ga je opet prof. Ignac Horvat skupa s njegovimi suradnici. Uvjereni smo, da će si kao i svi dosadašnji najti put k srcu štiteljev.

Najveću važnost i najveću skrb polaže Hrvatsko štamparsko društvo na izdanje Hrvatskih Novin. One su i ovo ljeto i čedu sigurno i u budućnosti morat živiti od idealizma svih onih, ki nosu brigu o njevom izdanju i širenju. U septembru ovoga ljeta pozvalo je društvo sve suradnike i druge zainteresirane ljude na sastanak, da njim predoči stanje novin i s njimi pretresa sva pitanja u vezi s budućim izlazenjem i dizanjem nivoa novin. Pri ovoj prilici se mora ponovno pokazati na činjenicu, da imamo dosta sposobnih ljudi, ki su u stanju s njihovom nadarenošću i izobrazbom obogatiti novine vridnimi prinosi. A cilj društva mora biti, da zadobene čim već takovih ljudi za suradnju. Tako čedu pak novine postati platforma konfrontacije različnih mišljenj o kulturni, gospodarstveni, socijalni i ne na zadnje narodni pitanji. Ove riči valjaju i za mladinu, u prvom redu za naše mlade intelektualce. Zaoštrite vaša pera i ubodite koč-toč vaše zaspane sugradjane. Kritika sama, iako najbolje mišljena, nikako ne služi obogaćenju i dizanju nivoa novin. Novine su za svakoga ovde, ki želji boriti se činom i ričom skupa s Hrvatskim štamparskim društvom za naš narodni opstanak.

Hrvatsko štamparsko društvo zahvaljuje se uoči završetka tekućega ljeta svim svojim suradnikom i povjerenikom na njihovom trudu i nesebičnom djelu oko svih izdanj ovoga ljeta. Ostanite i u budućem ljetu vjerni hrvatskoj štampi u Gradišću i posvetite nadalje svoju neumornu marljivost stvaranju i širenju hrvatskih izdanj. Vam i svim štiteljem Hrvatskih Novin i drugih društvenih izdanj želji Hrvatsko štamparsko društvo vesele božićne svetke i mnogo sriće u dojučem ljetu.

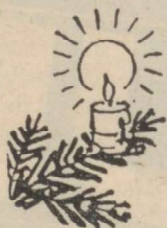
Za Hrvatsko štamparsko društvo
Štefan Emrich, predsjednik

želju svim Hrvatom i prijateljem

blažene božićne svetke

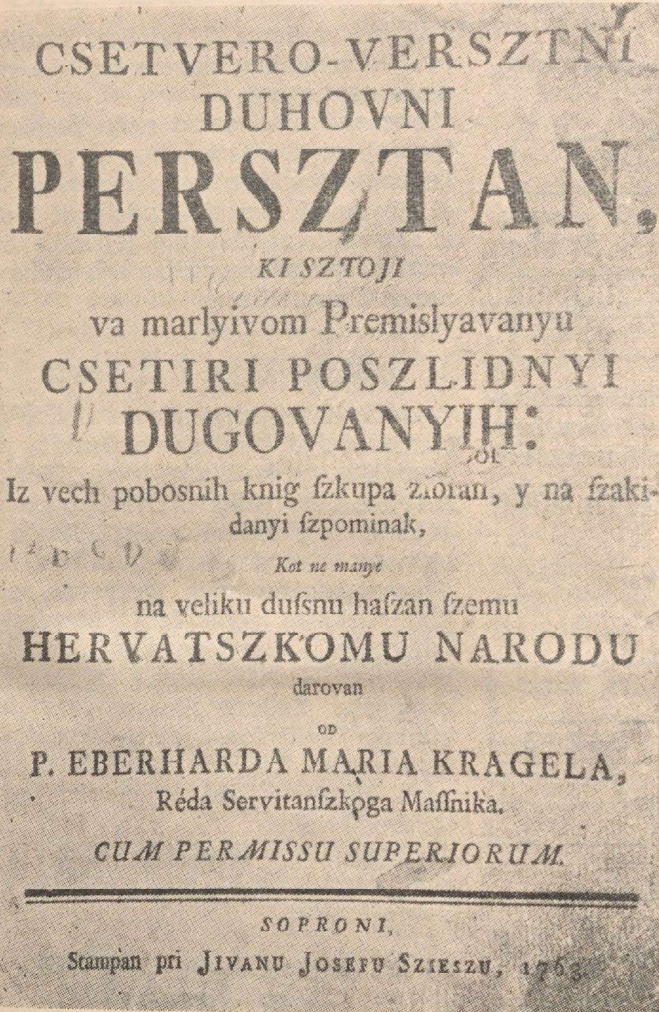
i

srićno Novo ljeto

Izložba „Gradišćanski Hrvati od XVI stoljeća do danas“ u Željeznu

U četvrtak, 4. maja, otvorena je svetačno izložba „Gradišćanski Hrvati od XVI stoljeća do danas“ u oranžeriji u parku Esterhazyjevoga dvorca u Željeznu. O svetačnom aktu otvorenja ove velike izložbe pisat ćemo opširno u dojučem broju Hrvatskih Novin.

Slika s liva: Naslovna stran molitvenika CSETVERO — VERSZTNI DUHOVNI PERSZTAN od Eberharda Kragela, tiskan 1763. Slika zgora: Narodna nošnja iz Novoga Sela; Slika zdola: Zastava hrvatskoga pjevačkoga društva u Trajštofu.

Izložba o nami Gradišćanski Hrvati kazana je po prvi put 1970. ljeta u Zagrebu, nje prireditelj i organizator je Povijesni muzej Hrvatske u Zagrebu. U toku slijedećih misec izazvala je ova izložba veliku pažnju i zanimanje u još osam varošev Hrvatske, i to u Karlovcu, Rijeki, Zadru, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, Sisku i Novoj Gradiški. Sada dospila je konačno na poziv Zemaljskoga muzeja u Željeznu i k nam u Gradišće.

Na temelju izvornih dokumentov, zemljopisnih kartov i slik daje izložba iščrpan uvid u povijest Gradišćanskih Hrvatov. Mnogobrojni eksponati — kalendari, molitveniki, uvezane novine — svidoču naše neumorno trudenje za očuvanje i razvijanje našega materinskoga jezika. Osebnija pažnja posvećena je našim narodnim velikanom i hrvatskim rodoljubom.

Izložba će se kazati početo od 4. maja do 28. maja 1972. Pristup je besplatan.

HRVATSKE *Novine*

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

Ljeto XXXIII / broj 2.

Željezno, 13. januara 1973.

Izlazu svaku subotu

Rukopisi se šalju na naslov: Redak-
tion „Hrvatske novine“ — 7001 Eisen-
stadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ \$ 2.-

Dosadašnji program i djelo Hrvatskoga akademskoga kluba

Hrvatski akademski klub imao je u zimskom semestaru 1972/73 do božićnih praznika 7 sastanaka, u ki je više ili manje ispunio svoje zadatke upoznanja, kontaktiranja, informiranja, diskutiranja, javnoga nastupanja, publiciranja i zabave.

Prvi večer služio je upoznanju s novimi člani ki ih ima oko dvadeset. Bivši predsjednik kluba, kolega F. Palković informirao je nove članke s kratkim referatom ča je HAK i ča su zadatke i cilji HAK-a. Posle jednoga šalnoga filma slijedilo je lično upoznanje i zabava u društvu.

Jako važan je bio drugi sastanak, u kom je HAK pozvao hrvatske studente pedagoške akademije Željezna u Beč. Došlo ih je oko 30 autobusom. Cilj HAK-a je naime, da se osnuje i na pedagoškoj akademiji u Željeznu akademski klub hrvatskih studentov. Posle nogometne utakmice izmedju ped. akademije i HAK-a (HAK je dobio 6:4, poluvrime: 6:0!), diskutiralo se je o budućnoj suradnji i došlo je do konkretnih rezultata, i to su: 1. Daljni posjeti hrv. studentov ped. akademije na interesantna predavanja HAK-a, 2. člani studentskoga folklor-noga ansambla KOLO-SLAVUJ naučit ćedu studente u Željeznu različne ples, tako da se dalje širu u osnovni i glavni škola naša kola.

Posle razgovora slijedila je zabava i ples s poznatimi „Brew“-a, na koga se je bila pozvala i hrvatska mladina u Beču. Pokazalo se je, da je naš lokal premali za takovu predstavu, dvorana je bila nabita i nij se dalo gibati.

Na tretom klupskom sastanku povi-dali su nam kolega Franjo Perušić i Franjo Bauer o svoji doživljaji u Koruškoj i protumačili su za nas važne probleme: „dvojezične tablice“ i „manjina“. Jako zanimljivo je bilo čuti i stanovišće jednoga zastupnika Koruških Slovencev, i to Filipa Warscha. Slijedila je živa diskusija i iz-razila se je prošnja, da se ov report

i diskusija nastavi i završi na slijedećem sastanku.

Na petom klupskom večeru održala se je izvanredna generalna sjednica HAK-a, ka se je bavila situacijom Gradišćanskih Hrvatov. Zaključila je rezoluciju, ka je upućena na Saveznu vladu i ka se je poslala na štampu i na javnost.

Na tradicionalnoj Mikulinji su se člani kluba dobro zabavljali uz šalne igre, ke je organizirao kolega Milan Kornfeind.

Na zadnjem sastanku u ovom ljetu, na adventskom večeru, diskutirao je HAK o problemu „Žena u crikvi“. Vič. gosp. A. Kolić, farnik u Fraknavi, držao je kratak referat o ovom hakljivom pitanju i potom razvila se je interesantna diskusija.

More se reći, da je bio program HAK-a zanimljiv, a djelovanje više orijentirano na javnost. Sastanki su bili dobro posjećeni, došlo je svakoput oko 40 članov.

„Rajska Diva Kraljica Hrvata“ — nova ploča

Zgora stojeći naslov nosi jedna velika gramofonska ploča, ka je izašla kratko pred Božići. Bečko poduzeće „Polyhymnia-Tonstudio Ges.m.b.H.“ spunilo je davnu želju mnogoga našega domoročca i izdalo ploču s našimi crikvenimi pjesmami-jačkami. Naš operni pjevač Matija Krizmanić pjeva — praćen na historični orgulja od prof. Harald Dreo — ove naše pjesme: **Rajska diva, Tebe slavim, Hodte simo, kršćeniki, Hvali Sion Stvoritelja, Bože, ki kraljuješ, Jezuse, kralju neba i zemlje, Svi ljudi poslušnite, O kad ćeš dojt, Spasitelj, Pastiri, stante se, Ča more to biti, Betlehem, Betlehem, Rodilo se je Ditešće, Veseli budmo, Radujte se svi narodi, Šetujte pastiri i Na nebu budi Bogu dika.** Zaista lip i vridan izbor iz bogate riznice naših crikve-

nih pjesam! Neke od pjesam praćene su i flautom i fagotom (Robert Unger), gitarom (Heinz Irmeler) i violončellom (Walter Schulz). Solisti su sve profesori Visoke škole za muziku u Grazu, ekspozitura Gornje Šice.

Omot ploče kaže na naslovnoj strani grafički kip Marije Lovretanske. Na zadnjoj strani piše Kurt Dieman medju ostalim, da su hrvatske crikvene pjesme i stari narodni običaji već nego arabeske bujnoga gradišćanskoga kulturnoga kraja, da su već nego efekat za privlačenje turistov: Ove pjesme su izraz života, ki ima stoljeće staro, u boli iskušano pravo na obstanak i cijenje u ovom prostoru. Neka bude ova velika ploča s crikvenimi pjesmami hrvatski govorećih Gradišćancev kulturni dokument i prinos k boljemu medjusobnomu upoznanju, poštivanju i obljubljenju!

Mi od naše strani nimamo ništa pridodati izvan to, da ova ploča sliži u svaki naš stan s gramofonskim aparatom. Najtoplije ju preporučamo svim našim prijateljem i poznancem.

Klimpuškim igram

Kako je bilo već oglašeno u Hrvatski Novina i kroz plakate, kazao se je u božićnom času u Klimpuhu šalni igrokaz „Teta Mone iz Aricone“. Zadnja predstava dala se je pak nedilju, 7. o. m. Kako zadnja, tako su bile i sve druge predstave dobro poskane. U zapunjenoj dvorani farskoga doma gibali su se igrači na pozornici kot pravi glumci. Šala išla je nad šalu. Gledaoci su punim zanimanjem pazljivo i smijuć pratili svaku rič i svaki mig igračev. Prem je igra trajala skoro 2 ure, ipak je ta čas minuo svim nazočnim prebrzo. — Po igri nastupile su selske divojčice jednako opravne s dobro uvježbanimi plesii.

Organizator igre, gosp. farnik dr Geošić, zahvalio se je na koncu igre svim nazočnim na posjetu. Pohvalio je ne samo igrače nego i gledaoce, ki su ne samo s velikom pažnjom

(Nastavak na strani 2.)

„U ruka tambura...”

VRIDNOST I PROBLEMI NAŠIH TAMBURAŠKIH ZBOROV

Napisao Mirko Sinovac

„U ruka tambura...” tako počinje jedna jačka, ku jaču naši tamburaški zbori. S tamburom u ruka putuju i naši gradišćanski tamburaši od nastupa do nastupa kroz Gradišće, Austriju i cijelu Evropu. Zastvirale su tambure i zaglušale naše narodne jačke već od Sicilije do Švedske, od Ruske do Francuske.

O kulturnoj i narodnoj vridnosti naših tamburic nije triba čuda govoriti. Za svakoga pojedinoga tamburaša je najljepša nagrada za njegov trud ta, da more besplatno „s tamburom u ruki” preputovati cijelu Evropu. Ovo su mogućnosti, kakove ne pruža svojim članom nijedno društvo u tako obiljnoj mjeri, a bilo ono političko ili športsko, kako to čini tamburaško društvo. Ova putovanja, ove turneje su kao da se svakoga puta otvara mladomu tamburašu novi oblok u svit. Ima mogućnost, da upozna druge kraje, druge ljude i njihov način gledanja na svit. Zbog toga se i nije čuditi, da suradnja u tamburaškom zboru povećava duševni horizont, širi vidokrug i daje človluku samopouzdanje i veću samosvist.

U samom Gradišću se danas folklori i opći zabavni život ne da već predstavit bez tambure. Naši tamburaši sviraju pri svi veći javni priredba, pri kušanji vina, pri otvaranji itd. Neki naši zbori imaju svoje redovite nastupe i u nimški seli, gde publika ne razumi niti jedne hrvatske riči. I zbori imaju uspjeha i su obljubljeni.

Ova obljubljenost se pak kaže i na financijalnoj strani. Ali s uspjehom i pinezi počnu i problemi, ar u pozadini čeka **financijski ured**. I višeputa se je preminio ta financijski uspjeh tamburaškoga zbora u oštar porezni prepis (Steuervorschreibung). Ar na žalost malo ka naša grupa računa pri zaključenju nastupov tim, da se od „zasluška”, od dobenutoga novca mora plaćati i porez, ako se prekorakne određena visina. Zato se mora dati svim našim zborovodjam samo ta dobromišljeni savjet-tanač, da se za vrime upitaju kod financijskoga ureda o visini slobodnoga zasluška. Nenadijani, oštri porezni prepis mogao bi značiti konac tamburaškoga zbora.

Ali tamburaši moraju pri svakom svom nastupu računati ne samo s financijalnim uredom nego i s **Društvom autorov, komponistov i muzičkih nakladnikov** (ili kratko po nimšku rečeno A.K.M.). Ovo je društvo, ko čuva prava komponistov i autorov jačak. Naši tamburaški zbori se sve jače kontroliraju i u ovom pogledu.

Prije negda, dokle su naši tamburaši svirali samo pjesme, ke su si zborovodje sami harmonizirali za svoj zbor, nije A.K.M.-prinos bio nikakov problem.

Ali u posljednji ljeii imaju naši zbori u svom repertoaru — po želji slušaocev, da bude program čim šareniji — sve već šlagerov i takovih jačak, ke su čuvane, kod kih su poznati autor i komponist. Kod ovakovih pjesam je pak svedjedno, da li ih je zborovodja sam priredio za svoj zbor ili ne, ar ove jačke su na svaki način zaštićene. U praksi je situacija takova, da mora naš tamburaški zbor, ako je tokom svoga nastupa svirao samo jednu zaštićenu jačku, platiti A.K.M.-prinos za cijeli nastup.

Ča se goda, kad sviraju naši tamburaši jačke, ke nisu slobodne? Mnogo puta ništa. Ali mnogoputa i suprotivno. I kad od muzičke zaštite prosu opravdanu plaću, onda je sredit cijeli tamburaški zbor, prem da zna, da zbor nije pravo činio.

Iz ove dileme čini mi se najbolji ovizlazak: Pri pogodjenju glede nastupa mora se s prirediteljem utvrditi, kakov program si želji. Ili samo one jačke, ke su slobodne (a takovih je jako malo), ili i onakove, ke spadaju pod muzičku zaštitu. Ako je prireditelj i za druge pjesme, onda se mora s njim pogoditi, da on plati i A.K.M.-prinos.

Meni se čini za naše tamburaške zборе kao najpovoljnije, da sviraju u prvom redu narodne pjesme (a ne kakove bečke jačke o vinu), a to jur i zbog narodnoga momenta. Naši tamburaški zbori nimaju potribno, da se dađu sve jače „degradirati” na bilo kakov „Ersatz-Heurigenmusik”, ki još k svemu tomu prireditelja ni čuda ne stoji. Nego moraju poznati svoju vridnost. Danas smo tako daleko, da mnogi i mnogi turist, kad čuje rič Gradišće, odmah pomisli i na tamburicu, ili obratno. Ovo vrime je, a to zna i Turističko odjelenje Zemaljske vlade, tamburica najbolji Instrumenat za vabenje (Werbung) turistov. Ako pak tamburaška grupa pokaže još i par narodnih plesov, onda mnogoputa oduševljenju nima kraja ni konca.

Našemu članku u posljednjem broju

AMBASADOR VLAHOV POSJETIO GRADIŠĆE

hoćemo dodati, da je visoki gost prilikom svoga boravka u Željeznu 10. dec. 1973. pohodio naš Hrvatski dom, kade ga je primio predsjednik HKD-a A. Kornfeind. U srdačnom razgovoru dao se je ambasador SFR Jugoslavije informirati o situaciji Grad. Hrvatov. (Predbožićna hitnja u tiskari bila je kriva, da su u spomenutom članku izostali ovi redi.)

Tri kralji ...

Dokle ovako naši tamburaški zbori nastupaju u Austriji i inozemstvu sami za se ili skupa s kim drugim gradišćanskim glazbenim zborom, nima u glavnom nikakovih zaprek. Ali čisto drugačija je situacija, kad se nastupi na medjunarodni folklorni festivali. Ovde se pak najbolje vidi, da naročito ča se tiče narodnih plesov stojimo na jednoj nogi. Naime onda, ako nastupi i ka grupa iz Jugoslavije, a osebito iz same Hrvatske. Onda je takorečeno mala katastrofa za naš zbor gotova. Ar u ovom slučaju naša tamburaška grupa zgubi zapravo sve „svoje” narodne tance. A bez tanca je nastup na festivalu skoro nemoguć. Neki naši tamburaški zbori pokušali su tako najti izlaz, da su se za nastupe na festivali u inozemstvu združili s gradišćanskimi nimškimi plesačkim grupami. Ali ni ovo nije idealno. Prvič odvisu naši tamturaši od jedne druge grupe, drugič je naš zbor zapravo na to odsudjen, da vrši u ovom slučaju ulogu zakrpe (Lückenbüßer), a tretič nisu ni nimški gradišćanski tanci prejako zanimljivi.

Kako se vidi, naši tamburaški zbori imaju svoju vridnost, svoje uspjeha, ali i svoje probleme. Zato naši tamburaški zbori pratu s velikim zanimanjem oživljenje našega vlastitoga hrvatskoga folkloru u Gradišću. Južnogradišćanski ples je u ovom pogledu već nego prvi korak. Ali drži se, da bi moralo naše HKD dati mogućnost, da se nauču ov ples i svi ostali naši zbori, ki se interesiraju za to. Ar prem svega se naši tamburaški zbori i na dalje moru održati samo uz čuda osobnoga idealizma i mnogo truda. Ali jedno valja: Dokle budu glušale tamburice u Gradišću, govorit i čut će se i hrvatska rič u Gradišću.

IZ UPRAVE

Ča nas osobito veseli:

... da se knjiga „Sveci u crikvenom ljetu III dio“ po naši hrvatski seli vrlo dobro rasprodava, i da su ovom prilikom mlade hrvatske žene išle od stana do stana i nudile ovu vridnu vjersku knjigu na prodaju. Čin nasljedovanja vridan!

Isto moremo reći s velikim veseljem i zadovoljstvom za našu godišnju reprezentativnu knjigu, naš kalendar Gradišće 1975. Premda je nešto skuplji, ipak je našao ulaz u mnoge nove naše stane, ne samo u Gradišću, nego i izvan naše domovine. Naši gorljivi povjerenici su mnogo brzo rasprodaju doprinesli, a neki od njih su tribali još i već kusićev. A ča je još važnije, ovput je novac brzo došao u našu blagajnu. Tako smo mogli, premda nek na rate, isplatiti visoku sumu našoj tiskari.

Svim našim povjerenikom najsrdačnija hvala na zalaganju oko širenja naše hrvatske štampe po naši seli, a i onim u Americi i Kanadi. Ista hvala ide i na sve one, ki su si na pojedinačne adrese naručili naš kalendar. Bilo je, hvala Bogu, i takovih, ki su nam poslali viši iznos od cijene kalendara, a moremo reći, ima i takovih, ki nam isto veće ili manje svote šalju kao dar za hrvatsku štampu. Najsrdačnija hvala!

... da je naš povjerenik (zlatohižnik) Frank Domnanović (Filežac) jur pred nekoliki dan u South Bendu (USA) rasprodao sve kalendare i poslao novac ne samo za kalendare, nego i ujedno pretplatu za Hrvatske Novine za 1975. ljetu. Na lipom daru za hrvatsku štampu najlipša hvala! ... da kotričtvo HŠtD-a (osobito med mladinom!) postaje sve veće, i da kotrigi društva, uz male iznimke, redovito plaćaju svoju članarinu, ku smo od 1. 1. 1975. ljeta, polag zaključka sjednice, povišili na **S 300,—** na ljetu.

Upozoravamo naše cijenjene čitatelje, da imamo još kalendarov, i ki ga još nima, neka si istoga naruči kod uprave Hrvatskih Novin. Isto nas veseli, da si u zadnje vrime neki naši vjerni čitatelji naručuju hrvatske knjige, ko je izdalo Hrvatsko štamparsko društvo. Naravski da si morete naručiti i mnoge druge knjige pisane na književnom jeziku.

Ča bi nas na osobiti način veselilo:

Kad bi se povjerenici u naši seli, poput onih (mladih i starjih) žen, ke su prodavale vjerske knjige, „prošetali“ po selu i išli od stana do stana i tako našli nove pretplatnike za naše Hrvatske Novine. Kako veliku propagandu vršu neke nimške novine! A

mi...?! Ki pak morebit ne zna, na ki način bi to učinio, neka si pročita članak u Hrvatski Novina od 7. februara (broj 6. ovoga ljeta): KAD SE ŠEĆEM PO SELU... od Ignaca Horvata. Prvi odlomak ovoga još i danas aktualnoga članka glasi ovako: ZASUKAO SAM SI PLUNDRE, PALICU ZEO U RUKU, 100 KUSIĆEV HRVATSKI NOVIN POD PAZUH, I SAM SE OTPRAVIO PO SELU. (Pisac ovih redov je to jur nekoliko puta po „receptu pokojnoga I. H.-a na Poljanci s uspjehom pokušio). No ov članak valja i za svakoga od nas, od sjevera do juga! Okrenimo se na livo, na desno, oko sebe i najt ćemo ljudi, ki bi si naručili Hrvatske Novine. No ne samo u našem Gradišću da išćemo nove pretplatnike, nego ovde mislim na naše „najveće hrvatsko selo“, a to je veliki Beč! Sve veće narudžbe ćedu se objelodaniti u Novina i nagraditi kakovim darom, a donest ćedu se i imena (uz predhodni pristanak!) naših gorljivih povjerenikov. U neki novina sam čitao slijedeću reklamu za hrvatske knjige, ku ovde doslovno donášam: NE ZABORAVITE JEZIK RODA SVOGA... Ima njih mnogo, ki ljeta dugo ne čuju niti jednu rič svoga materinskoga-hrvatskoga-jezika. Najprije počnu zaboravljati njegov osjećaj, a zatim rič po rič... Ima i takovih, ki zaboravljaju i čitati po hrvatsku. Draga braća Hrvati i Hrvatice! Da vam se tako ča ne stane i da sačuvate svježinu i lipotu hrvatskoga jezika u osjećaju i znanju, nabavite si Hrvatske Novine i knjige našega Hrvatskoga štamparskoga društva u Željeznu. Cijenu starih knjig najt ćete u kalendaru Gradišće 1975 na posljednjoj strani.

Na koncu prosimo naše cijenjene čitatelje ki su lani još dostajali novine na pojedinačne adrese, da čim prije pošalju njev zaostatak (pretplatu za 1974.!). Ako pak ki more, neka ujedno uplati jur sada za 1975 ljetu. Isto valja i za sve naše druge knjige, ke još nisu plaćene.

Naše cijenjene povjerenike prosimo, da pošalju sve neraspodane knjige najzad društvu, i da iste obračunaju s upravom.

Potpirajte hrvatsku štampu!

Neka se na svaku uplatnicu zapiše razlog plaćanja (Zahlungsgrund). Prosimo za razumivanje! Unapred hvali — vaš blagajnik.

Odgovor g.dr. Mülleru na „Poštenije već ne ide“

(Hrvatske Novine, broj 6. od 7. 2. 1975.)

I ako mi teško pade, na Vaš nivo doli stupiti sam se svejedno odlučio, da ću Vam pomoćem svih članov „konferencije“ i 3 srpsko-hrvatskih tumačev na Vaš agresivni članak u Vašem jeziku odgovoriti:

1. Poštovani g. dr Müller, Vi bi nek nemir načinjali na ovom svitu. Ja sam človik, ki je za mir. Ča prava biti manjin na svitu? Svaki človik, ki govori dva jezike, je ionako renegat, kot je jedan široko i daleko poznat Austrijanac rekao (+ 1945.).

2. Ča se tiče mojih funkcijov, ja samo zato o nji ne govorim, kad sam ponizan!! Ja još nikada nisam vikao, koliko ih imam — to meni nije potribno, iako ih imam dost. S mojimi prijatelji se stoji isto tako. Ča imamo, to smo si pošteno zaslužili, ar mi s vjetrom... a ne pred vjetar kot Vi i Hrvatsko kulturno društvo!

3. Ča se tiče odnošajev medju Austrijom i Jugoslavijom, Vaša krivica je, da ste Hrvat i da je Hrvatov u Jugoslaviji! Po našem mišljenju mi nepravamo nit dobrih čemernih odnošajev, ar mi smo mi!

4. Kako se Vi seurate Južni Tirol citirati! Južnotirolci su nimške narodnosti, a to je ča drugoga! Ne kanim Vam to dalje razložiti, ar to bi predaleko išlo.

5. Sada k najvažnijemu: Kako se Vi seurate pitati, koliko hrvatske krvi u moji žila teče? To me je osebujno razljutilo. Ako kanite znati: Dost je je teklo!

Ja još i pokazanje imam za to. Ali kad nisam egoist kot ste Vi i Vaše društvo: Ja sam moju hrvatsku krv Črljenomu križu dao — i to 250 KUBIKCENTIMETAROV! (ako ne vjerujete, morete Beči u centrali Črljenoga križa pitati!)

Ufam se, da ćete Vaš primitivni agresivitet jur jednoč ostaviti i popast misliti kot svaki spame-tan asimilant.

Vaš hrvatski JUNAK R.
SM

HRVATSKE *Novine*

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

Ljeto XXXVI / broj 2./3.

Matrštóf, 16. januara 1976.

Izlazu svaki petak

Bakopisi se šalju na naslov: Redak-
tion „Hrvatske novine“ — 7001 Eisen-
stadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ \$ 2,—

Proslava u čast prof. Hammu

Slavenski institut Bečkoga univerziteta je 17. 12. 75. priredio sveučilišnomu prof. ddru Josipu HAMM-u prilikom njegovoga 70. rođendana svečanost, kakova se na akademskom tlu vrlo rijetko doživi. Poštovanje jubilaru iskazali su svojom nazočnošću: Rektor univerziteta, ambasador Jugoslavije g. Vlahov, predsjednik Austrijske akademije znanosti, delegacije univerziteta Krakove, Ljubljane i Zagreba, zastupnici poljskoga i bulgarskoga poslanstva, delegat Ministarstva za nauku, mnogobrojni sveuč. profesori, docenti i lektori, bivši i sadašnji studenti kot i Gradišćanski Hrvati.

Telegrafski su čestitali: ministar Firnberg, načelnici Gratz Fröhlich-Sandner i Götz, Ruska, Poljska i Jugoslavenska akademija znanosti, mnoštvo profesorov i univerzitetov Europe i Amerike, na ki se izučavaju slavenski jezici, Austrijski kulturni institut u New Yorku i mnogi drugi.

Prof. Hamm je učenjak svitskoga glasa i jedan izmed peljajućih slavistov filologov. Njegove zasluge za nauku prikazali su univ. prof. dr

Wytrzens, dr Mareš, dr Hüttl-Worth, dr Plaschka, predsjednik Austrijske akademije znanosti ddr Herbert Hunger i dr Biserka Grabar (Staroslavenski institut Zagreb).

Josip Hamm rođen je 3. 12. 1905. u Gatu u Slavoniji. Klasičnu gimnaziju je svršio u Osijeku, slavistiku na Zagrebačkom univerzitetu. Nakon diplomiranja nastavio je studij u Krakovu, Lavovu i Varšavi, naravno težišćem na polonistiki. Kao gimn. profesor poslovaó je u Prištini, Karlovcu i Zagrebu. 1933. ljeta počinje mu karijera na zagrebačkom univerzitetu: Bio je lektor poljskoga jezika i književnosti, zatim nastavnik staroslavenskoga jezika, docent i profesor za slavensku filologiju. Ljeta 1961. postane profesor i predstojnik Instituta za slavensku filologiju u Beču.

U okviru ovih redov je nemoguće, prikazati širinu znanstvenoga djela ovoga učenjaka svitskoga formata. More se kratko pokazati samo na najvažnija djela i područja njegovih istraživanj. To jesu: Jezik Matije Petra Katančića, dijalekti Podravine,

Kvarnerskih i Zadarskih otokov kako i Gradišća, slavenski akcenti, glagoljska pismenost i literatura, jezik starije hrvatske književnosti, staroslavenski jezik (Gramatika i Čitanka), pitanja pravopisa, poljski jezik i književnost. Prevodio je djela više poljskih književnikov (Makuszynskog, Reymonta, Sienkiewicza i drugih). Skupa s mstr. dr Svetozarom Ritigom utemeljio je u Zagrebu Staroslavenski institut, znanstvenu instituciju prvoga reda, koj je kroz ljeta bio i predstojnik. Izvrstan poznavalac kulture sridnjega vijeka i renesanse, obradio je u širokom opsegu glagoljsku literaturu, nastavljajući djelo svoga učitelja Stjepana Ivšića. Študijum ovih starih tekstov otpeljao ga je i na polje čakavskih dijalektov Dalmacije i na jezik istočne Bosne i Makedonije. Bio je urednik znanstvenih časopisov „Slovo“ i „Jezik“, a uza to i suradnik važnih kolektivnih izdanj (Akademijin rječnik, Slovník jazyka staroslavens-

HRVATSKE *Novine*

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

Ljeto XXXVII / broj 3.

Matrštóf, 21. januara 1977.

Izlazu svaki petak

Rukopisi se šalju na naslov: Redak-
tion „Hrvatske novine“ — 7001 Eisen-
stadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ \$ 2,60

Rezultati posebne brojidbe

Od Zemaljske vlade dobili smo ove dane detaljirane konačne rezultate posebne jezične brojidbe od 14. novembra 1976. ljeta. Ča od te brojidbe i nje rezultati držimo smo više puta jasno i odlučno rekli još prije nego se brojilo: Brojidba je kod nas potpuno nepotribna, nje rezultati nisu ništ vridni, ar u nijednom pogledu ne davaju objektivnan kip o našem stanovničtvu. Škoda samo za te mnoge pineze, ki su se zaman van hitili.

Po izjavi Zemaljske vlade završila se je brojidba 14. novembra u Gradišću ovako: 266.429 peršon imalo je pravo da dio zimlje. Čedulicu glasanja ispunilo i izbornoj komisiji predalo je 72.969 ljudi, 327 čedulic bilo je nevaljano, tako ostale su valjane 72.642. Ukupno priznale su 67.642 peršone nimški za svoj materinski jezik, 2.946 hrvatski i 1.838 madjarski. Slovanski ili ki drugi jezik zapisalo je 216 ljudi.

Za nas interesantni su broji glasanja u naši hrvatski seli. Relativno visoko diozimanje zabilježeno je u hrvatski seli željezanskoga kotara, malo zanimanja za brojidbu konstatirano je nasuprot tomu u naši seli

puļjanskoga kotara. (Da vas najednoč previše ne mučimo s broji donášamo

ov put pregled pojedinih kotarov a u dojdućem tajednu konačne rezultate iz pojedinih naših sel.)

Brojno jače zastupana je bila pri brojidbi madjarska narodna grupa.

	pravo glasanja je imalo	valjani glasi	nevaljani	nimški	hrvatski	madj.	drugi
Željezno	10.434	4.197	14	3.924	116	138	11
Rušta	1.728	535	—	523	6	6	—
kotar Željezno	33.093	11.617	86	10.614	903	69	22
Novi Grad	28.420	9.667	63	9.125	466	35	28
Jennersdorf	18.554	4.527	16	4.484	8	18	7
Matrštóf	33.340	8.678	49	8.323	290	45	13
Niuzalj	48.060	5.930	18	5.487	288	131	13
Gornja Pulja	39.817	12.890	47	11.997	492	370	13
Borta	52.983	14.601	34	13.165	377	1.026	22

Jedan kulturni večer na Filežu

Božićni prazniki za Hrvate u gornjopuļjanskome kotaru ne samo da su bili dani odmora, dobroga jila i pila, nego su bili dani kad su pojedini ljudi iz naših sel pokušali nas i kulturno i narodno obogatiti. Ovde željim u prvom redu reći nekoliko riči o fileškom igrokazu „Gospodsko dite“, ki je bio predstavljen 7 puta. (Vidi i domaće visti iz Fileža na strani 6. op.ur.) Igrači su pokazali veliku marljivost i trud. Kod mnogih se je moglo opaziti, da su sigurni u svom nastupu i da se znaju uživiti u situaciju, ku predstavljaју. Tema, ku nosi ov igrokaz, mnoge je potresla a i mnoge uznemirila: Novac — roditeljsko poštenje — sudbina izvanhištvene dice — laž je slaba pobjeda i sigurnost. U peršona igre zrcalu se ljudi naše okolice, ljudi na našem susjedstvu, samo triba otvoriti naše oči da je upoznamo.

Stara mati: Cilj joj je dojt do pinez. Ona u životu ne gleda je li dobro djela, za nju je važno dobro misliti, iako djela čemerno. Konkretno: Koli-ke stare matere po naši seli mislu dobro za svoju dicu, ali pokaže se, da je njihovo djelo krivo. Ono nosi nemir med nevjestom i sinom, med dicom i roditelji. Važan je to problem i problem, ki nam je križ. Stara mati nam

poručuje na kraju: Sto puta promisli a jedan put to učini.

Stari otac: To je tip poštenoga človika, ki voli svoje siromaštvo i cijeni svoje poštenje, ko ne minja ako i glavu izgubi. Človik, ki nima povjerenja u učne ljude. I to zato, ar su ga učni ljudi porezi tukli iz štale, njegove trude mnogo krat ukrali a braniti ga nije nigdor htio ili znao.

Unuka-mladoženja: Divojka, ka obećanu ljubav ne more držati, postaje nesrična i nigdor ne more najti lijeka nje betegu, samo nje dragi. Nje dragi ne potribuje od nje bogatstvo, on išće ženu, on išće majku svojoj budućoj dici. On potribuje, da bude vridna hižna gospodarica, a sve drugo će on sam upraviti.

Gospodin advokat i njegova žena igraju svoju ulogu dostojanstveno, ali žuku istinu života ne moru platiti novcem, već svojim ugledom i spoznanjem, da se je zemlja zaklela rajdu da se sve otajnosti otkriju.

Velik broj onih, ki su gledali ov igrokaz, velu, da je uspjeo trud mladine i gosp. učitelja. Na kraju čestitamo i željimo, da i drugi put svim nam pripravu jedno novo ovakovo iznenadjenje.

a. kolić

HRVATSKO GRADIŠĆANSKO KULTURNO DRUŠTVO

u BEČU
poziva na

HRVATSKI BAL

subotu, 22. januara 1977.

u dvorana Schwechaterhofa

Beč III, Landstraßer Hauptstr. 97

Ulaz u 19 h Početak u 20 h

Muzika: The Brew, Albin Čenar
i njegovi tamburaši i Cigani Papai.

Odbor HGKD-a u Beču

Ča mi ne učinimo, nigdor
neće za nas učiniti

radost

List za hrvatsku školsku mladinu u Gradišću

GODINA II, BROJ 5

SIJEČANJ—JANUAR 1978

Rukopisi se šalju na: Redakcija RADOSTI, Veliki Borištof 350, 7304 Großwarasdorf

Na novo ljeto

Bog vam daj va mladom ljeti
Radost, žalost po dieti !
Prez gorkeće radost sama
Nam je zob prez žval i hama;
Vino draži, voda toli,
Slast pokroti zrno soli.

MILORADIĆ

Mili Bože!

Mili Bože, velika ti hvala !
Tvoja nam je milosrdnost dala
Toga ljeta doživiti dane:
Da nam duša svetija postane,
Da nas grišna želja ne pokvari,
Da nam srce tvoja ljubav žari,
Da nam sviti sunce, misečina,
Da nam godi godina, vedrina,
Da nam rodi litinja na polji,
Da nam jača jakost va nevolji,
Da nas srića ne bi zaslipila,
Da nam svoja braća bude mila,
Da nam željna složnost bude
cvala ...

Mili Bože, velika Ti hvala.

MILORADIĆ

Novogodišnji običaji

U različni zemlja se Nova godina dočekuje na različne načine ali je za sve zemlje karakteristično da je to jedna od najbučnijih noći tokom cijele godine.

U ENGLESKOJ se za doček Nove godine ne šalju nikakove pozivnice. Nepisani zakon dozvoljava svakomu da za novogodišnju noć ulazi u bilo ki stan ili bar ku kuću, da posjeti još i sasvim nepoznate ljude, bez toga da se mora bojati da neće biti ljubazno dočekan.

U ČEHOSLOVAČKOJ, a posebno u zapadnoj Slovačkoj, na novogodišnjem stolu mora biti šaran (Karpfen).

U FINSKOJ bacaju divojke u novogodišnjoj noći preko ramena cipele, vjerujući da ćedu se, ukoliko cipela vrhom padne prema vratom, iste godine udati.

U ITALIJI još ima krajev gdje se u novogodišnjoj noći sva starina baca iz kuće kroz prozor na ulicu, vjerujući da će im nova godina donesti više sriće. Med tom starinom se često nalazu stari ormar, razbijene školjke za pranje ruk i slično.

U SOVJETSKOM SAVEZU ima različnih običajev, jur prema specifičnosti različnih krajev i narodov. Tradicija je da idu prijatelji jedni drugim u posjete i da se ulice i stani žarko rasvitu. Pokidob da se u njihovom političkom sistemu ne slavi Božić, kinču se jelve i dilu dari umjesto za Božić za Novu godinu.

broj 1./ljetu XXXIX

S 3,20

12. januara 1979.

P.b.b. Erscheinungsort und Verlagspostamt: 7000 Eisenstadt
Postfach/poštanski pretinac 26 tel. 02682/2936

SLOGA JE MOC

Oproštaj

Zbogom velimo danas jednomu, ki nas je tolika ljeta, točno rečeno 12 sprohadjao tajedan za tajedom. Zbogom velimo staromu znaku, staromu licu Hrvatskih novin. Napravili smo malu kozmetičku operaciju, preminjili malo lice Hrvatskih novin, preobrazili je na današnji standart. Na današnje vrime, kad se govori toliko u kratica. Ča bi mi djelali, kad bi nebi imali riči ili kratic, kao HKD; USA, dir., dr., HAK, BRD, g., HStD, HN itd. Svagde naidjemo na kratice. One su postale jedan dio našega govornoga jezika. Tomu trendu kanu odgovarati i Hrvatske novine, i tako od današnjega broja morete štati na glavi novin znak HN, Hrvatske novine. Dugo je duralo, dok se je redakcija odlučila za ov korak, koga smo morali jednoč pojti. Znamda ćete vi biti malo razočarani, da već ne vidite ta znak, ki vam je tako k srcu prirasao. Ali uvjereni smo, da će vam i novi znak navredi biti isto tako simpatičan kao i stari.

To vanjsko preobrazenje HN ima i druge posljedice. I nutarnje lice se je preminjilo. Jedino sadržaj ostao je isti. Linija je ostala ista. Ova se kani i na dalje pridržati ali isto tako još i malo obogatiti. Čuda puti smo čuli od strani žen, da se za sve grupe ča to pruži u HN, ali da se na žene zabi. To će se u budućnosti preminjiti.

U ufanju, da ćete vi štitelji biti s mojim nasljednikom zadovoljni, Vam se zahvaljuje na dosadašnjoj vjernošći stari znak

Hrvatskih novin.

Dok su ovde samo lipe riči, človik ništa ne more vjerovati

606.497-D. Per.

39
1979

Dr. Müller, predsjednik HKD-a naglasio je u razgovoru s HN, da bi si dočekivao, da se ne govori samo 24 ljeta dugo da će se ispuniti član 7 Državnoga ugovora, nego da se prvi koraci u tom pogledu učinu, iako su samo mali.

Jur je stara tradicija HN, da na početku novoga ljeta Hrvatsko kulturno društvo objasni našim štiteljem svoje glavne cilje u ovom ljetu. Tako smo razgovarali s predsjednikom HKD-a dr. Ivanom Müller i ga pitali za glavne aktivnosti.

Ovo najstarije društvo Gradišćanskih Hrvatov u Gradišću slaviti će ovo ljetu svoju 50 ljetnicu. Iz toga razloga se predvidja jedna velika manifestacija u sridnjem Gradišću, kade će se uz govore prikazati i jedan kulturno zabavni program. Termin za ovo svečevanje zbog diskusije

HKD-a pri ki se informiraju odborniki i člani Kulturnoga društva o momentanoj političkoj situacija, ka se, po izreki predsjednika Müllera do izborov na neki način neće preminjiti, jer si ni jedna partija pred izbori ne kani upeći ruke, tako da će biti predizborna kampanja u manjinskom pogledu sigurno mirna. Ovisiti će, tako dr. Müller, o izgledu nove vlade, da li će se u manjinskom pogledu po izbori nešto pozitivnoga dogodati ili ne. Postojale bi mogućnosti, da se na primjer na sektoru hrvatskih emisij i službenoga jezika napreduje

dr. Müller u razgovoru s novinarom HN

oko parlamentarnih izborov do sada još nije sasvim fiksiran. Kako nam je rekao predsjednik Müller, se ovo ljetu ne slavi samo 50-ljetnica HKD-a, nego isto tako i ljetu diteta. Iz toga razloga se uz gostovanje jednoga odgovarajućega dječjega kazališča predvidja izdavanje jedne slikovnice (Bilderbuch) za najmladje naše Hrvate, da i oni jednom budu imali mogućnost biti konfrontirani s hrvatskim pisanim jezikom.

Kao najvažnija točka ovoljetnoga programa vidu se kontakti u pojedini seli. Tako se jur sada predvidja organizirati sastanke seoskih odborov

pokidob bi to nebi smilo smetati ni jednoj partiji a osim toga ne košta puno. Ako se ništa od ovih točak ne ispuni. HKD za sada neće pojti put internacionalizacije prik Ujedinjenih narodov, jer dosadašnja iskustva nisu pokazala odgovarajući uspjeh, nego će i na dalje pokušavati informirati internacionalnu javnost o kritičnoj situaciji Gradišćanskih Hrvatov pomoću Federalističke unije europskih narodnih grup i drugih institucij.

HN: Dr. Müller, kako je Hrvatsko kulturno društvo zadovoljno s manjinskom politikom prošloga ljeta?

1980. ljetno - važno za Gradišćanske Hrvate (strana 2.)

Naša štampa - 70 ljet stara

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

broj 1./ljetno 71. S 3,20

11. januara 1980.

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt: 7000 Eisenstadt
Postfach/postanski pretinac 26 tel. 02682/2936

SLOGA JE MOĆ

Rumeno lice

No, ča veliš sada? Ti se vidim? Bud mi črljena farba bolje stoji k licu nego ona turobna, škura, črna? Ali dragi štitelj, ja ću Ti i uvaditi, zač se je moje lice začrljenilo: Kad sam pokuknula prik moje glave, ko sam vidila, da su hrvatske novine jur 70 ljet stare. A kad sam čula, da sam jur tako stara frajla, ko mi se je lice odmah začrljenilo. Pak onda sam si još premislila, ča se je u 70 ljeti svā s manom dogodilo. Na početku, pri mojem porodu govorili su mi „Naše Novine“, malo kasnije pak „Hrvatske novine“. No, pak su me opet pokrstili na „Naš tajednik“, dok sam pred 20-timi ljeti dostala ime „Hrvatske novine“.

Iako sam u 70 ljeti dosta u sebe išla, bila sam prije za duplo veća, iako sam dosta ustarnula ipak mislim, da se je ugodala kosmetička operacija, ka me je pomladila, tako da ću svaki tajedan doći s rumenim licem u Tvoj stan.

Još se dobro spominjamo 60. obljetnice hrvatske štampe u Gradišću. Koncu decembra je hrvatska štampa opet deset ljet starija nastala. U historijskom pogledu ovo sigurno nij jako dugo vrime. Ali koliko skrbi i truda leži u ovoj „kratkoj“ dobi, koliko slobodnoga vrimenta se je za štampu aldovalo i koliko su se živci kvarili, to znaju oni ljudi, muži i žene, ki su se zadužili za opstanak štampe. Neka njim Bog plati za sve djelo.

„Teško djelo je bilo novine utemeljiti, ali još teže je bilo nje obrdržati.“ Da su se različne novine do današnjega dana obrdržali, glavna je zasluga svih urednikov. U prošili ljeti sam se mogao sam osvidočiti o teškom i odgovornom djelu urednikov. Zato i njim svim najsrdčinja hvala.

Mi svečujemo 70-ljetnicu hrvatske štampe ali i 70-ljetnicu HN. Ove novine vodu dalje tradiciju prvoga lista do današnjega dana. (Naše Novine: 1910. - 1922.;

1910 ljeta su izašle „Naše Novine“, a druge su pak preuzele ulogu ovih naših novin.

U prvom redu hvalimo osnivačem hrvatske štampe, onim starim borcem, ki su toliko ljubili naš mali narod. Oni su spoznali, da će utemeljenje hrvatske štampe združiti Hrvate u madjarskom a kasnije u nimškom oceanu i da je oto najvažnija podloga za učvršćenje narodne svisti. Ali isto tako važno bilo je nastavljanje štampe. Martin Meršić mladi piše u svojem članku! Kako su se rodile „Naše Novine“ - prve hrvatske novine u Gradišću 1971. ljeta:

Hrvatske Novine: 1922.-1940.; Naš Tajednik: 1947.-1960.; HN: 1960.-danas). One nosu ideje narodnoga gibanja i hrvatsku rič u svako hrvatsko selo, ča je bila i misao osnivačev. Zato smo mi bili mišljenja, da se popravi ljetno izdanja na 71. ljetno. Neka se i u budućnosti vidi, kako stara je hrvatska štampa. Ona služi cijelomu hrvatskomu narodu. Jačajmo ju aktivnom suradnjom!

Za Hrvatsko štamparsko društvo:
Feliks Horvath, predsjednik

književno naticanje › ignac horvat ‹

Prilikom jubileja „70 ljet hrvatska štampa“ raspisalo je Hrvatsko štamparsko društvo „Književno naticanje“. Smisao ovoga naticanja, ko se je omogućilo kroz „Ignac Horvath fond“ je, da veliki broj naših piscev ili onakovih, ki stoprv kanu nastati, uzmu pero u ruke i napišu roman ili kakov igrokaz. Poznato je, da Gradišćanski Hrvati imaju veliki broj talentiranih piscev, ki su na žalost dosta neaktivni, kad ne vidu smisla u pisanju dužih komadov, ki bi pak završili u ladicama pisaćih stolov. Ovo će se preminiti kroz „Književno naticanje - Ignac Horvat. Jer najbolja djela se ne čedu samo nagraditi, nego istotako i štampati u nakladi Hrvatskoga

štamparskoga društva. A za kazališne komade postoji jur sada veliko zanimanje kod velikoga broja naših seoskih kazališnih grupov.

Uvjereni smo, da će se kroz raspisanje „Književne nagrade - Ignac Horvat“ proširiti hrvatska biblioteka i ufamo se, da će se roditi novih piscev formata jednoga Ignaca Horvata. Ako se to ugodu, onda je i „Književno naticanje“ ispunilo svoju smisao.

Sve, ki su zainteresirani na sudjelivanju prosimo, da si točnije pogledaju uvjete i mogućnosti nagradov na strani 12. ovoga broja HN.

HAK o gimnaziji za manjine u Gradišću

Gradišćansko madjarsko kulturno društvo je nedavno u razgovoru sa saveznim predsjednikom drom Rudolfom Kirchschrägerom ovom predstavilo projekat, da se instalira u Borti skupna gimnazija za hrvatsku i madjarsku narodnu grupu. Po parlu Gradišćanskoga madjarskoga kulturnoga društva bi u ovoj sridnjoj školi niški jezik i na dalje bio nastavni jezik, dica bi ali imala mogućnost, da se uči obavezno madjarski ili hrvatski jezik. K tomu predlogu je reklo peljačstvo Hrvatskoga akademskoga kluba u jednoj izjavi za štampu slijedeće:

– U predlogu napomenuta varijanta, da se hrvatski ili madjarski jezik podučavaju kao strani jezici, gledamo kao prvi korak za rješenje školskoga pitanja, ko bi moglo zadovoljiti i narodne grupe

– Ali da se najde rješenje, ko garantira obdržanje i razvitak jezika i kulture

gradišćanskih Hrvatov se moraju ispuniti slijedeće točke:

● Princip dvojezičnosti se mora u svi školski predmeti tako ispunjavati, da školar ima mogućnost shvatiti sadržaje naobrazbe i znanja u istom načinu na obadvi jezici.

● Da pripadnik narodne grupe bude podučen u povijesti i kulturi, ka je specifična za pripadnika narodne grupe.

Završno piše Hrvatski akademski klub u izjavi za štampu da bi bilo poželjno, da se austrijska savezna vlada i gradišćanska zemaljska vlada prilikom predstojećega jubileja 60-ljetnice pripadnosti Gradišća k Austriji spomenu i iz egzistencije svih narodnih grup u Gradišću i da se teži za velikodušnom rješenju svih otvorenih pitanj u smislu člana 7 austrijskoga Državnoga ugovora iz 1955. i to u smislu predstavljanje narodnih grup.

Hrvatski bal u Beču

Subotu, 24. januara je Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču priredilo svoj već tradicionalni Hrvatski bal. Opet su se našla mnoga prominentna lica gradišćansko-hrvatske manjinske scene: predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva dr. Ivan Müller, predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba Marijana Grandić, predsjednik Komiteta za prava Gradišćanskih Hrvatov Hubert Rešetarić. Na ov bal su došli i predstavnici Sabora SR Hrvatske: Ljubo Majerić i Ivo Sarajčić, došli su zastupnici ambasade SFR Jugoslavije u Beču, mnoge druge ličnosti iz stare domovine, Gradišća i mnogobrojni gosti.

Ali za Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču su bili najzanimljiviji gosti vicenačelnik Beča dr. Busek, i poslanik načelnika Beča Leopolda Gratza, ki se je ispričio zbog bolesti, dr. Zilk. Posjet dvih imenovanih političarov je bio zbog toga zanimljiv, jer su bili po prvi put zastupnici grada Beča na Hrvatskom balu prisutni.

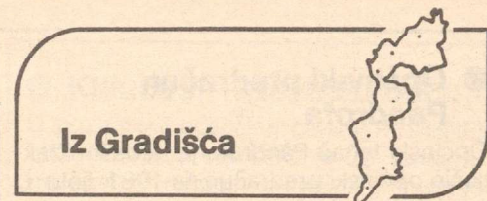
Da bi Hrvatski bal imao čisto društveni, zabavni karakter, bi posjet ovih dvih ličnosti bio prilično normalan. Ali Hrvatski bal u Beču je već od društvenoga događaja. On je skup jedne narodne grupe, ka si išće svoj domicil, svoju domovinu. O tomu bi HGKD mogao pisati romane. Kad je ovo društvo naime imalo ku želju, i se obratilo na bečansku zemaljsku vladu, je ova funkcionare

HGKD-a poslala u Gradišće. A gradišćanska vlada je to djelala obratno.

Po prvi put su sada peljajući funkcionari Beča svojom prisutnošću potvrdili i javno priznali postojanje hrvatske narodne grupe u Beču. Znamda je ov bal bio prvi poticaj, da se sada vlada Beča već zalaže za želje i potriboće u Beču zivećih Gradišćanskih Hrvatov. Ako se to ispuni, onda je bio ov Hrvatski bal i politično uspješan.

Kreisky: „Ću se zalagati za manjine“

Savezni kancelar Austrije, dr. Bruno Kreisky je u prošlom tajednu svečevao svoj 70. rodjendan. Prilikom ovoga jubileja su došle mnoge delegacije na bečanski Ballhausplatz, da čestitaju jubilaru. Med mnogobrojnim gradulantima su bili i tamburaši iz Cindrofa. Oni su polipšali jubilej saveznoga kancelara jačenjem i sviranjem hrvatskih narodnih jačak. Kao mali dar su predali Cindrofski tamburaši kancelaru Kreiskomu jednu bisernicu, tamburu.

Iz Gradišća

● Gradišće „putuje“ na istok

Austrijsko tlo putuje. Veliki dijeli Gradišća se za milimetare fuzaju na istok, a Alpe se odaljavaju na zapad. Uz to se dižu brigi svako ljeto za skoro jedan milimetar, dok Panonska ravnina padje. Ovo su potvrdila istraživanja Instituta za meteorologiju i geodinamiku bečanskoga sveučilišća. Putovanje zemlje se je registriralo od štacijev za registriranje potresov, ke su postavne od Semmeringa do Villacha/Bejaka. Kao rezultat ovih istraživanj 'si očekuju znanstveniki podatke o područji, ka su sigurna pred potresi.

● Situacija na cesta u 1980. lj.

Zemaljski žandarmerijski komando za Gradišće je pred kratkim predstavio svoj izvještaj o situaciji prometa u 1980. ljetu. U ovom izvještaju se more izviditi, da se je lanika dogodilo oko 1200 prometnih nesrić, pri ki su bili naranjeni ljudi. Pri tom je bilo 80 mrtvih i oko 1700 naranjenih. To znači, da se je broj usmrćenih, ako se usporedu broji od 1980. ljeta s 1979., povisio za 15. Od usmrćenih su bili 44 ada već od 50 %, mladji od 25 ljet.

● Bolnica u Gornjoj Pulji još modernija

Pred kratkim se je u internom odijelu zemaljske bolnice u Gornjoj Pulji pod peljanjem primara dra Gottfrieda Egermanna otvorila nova štacija za pregledjivanje srca. U ovoj štaciji stoju četire stelje na raspolaganje i stalno je moguće, da se kontroliraju sve važne funkcije srca. Ovako je moguće, da se jur rano izvidu pogibelji u ranoj fazi srčenoga infarkta.

Savezni kancelar, ki je bio do suz ganut se je jako veselio na ovom malom daru i rekao, da će se on zalagati za manjine, tako dugo dok još bude imao ča za govoriti. Ufajmo se, da će savezni kancelar ovo obećanje na vredi ispuniti. Jer zalaganje bez rezultatov, nije potpuno zalaganje. To je samo dokaz dobre volje, ku savezni kancelar, komu i Hrvatske novine ovim putem najsrdačnije čestitaju k 70. rodjendanu, sigurno ima.

HRVATSKE NOVINE

SLOGA
JE MOĆ

Glasnik Gradišćanskih Hrvatov

Ljeto 73./broj 48.

10. decembra 1982.

Cijena: S 4, -

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 - tel. 02682/2936

Prvi gradišćanski film na hrvatskom jeziku

Subotu, 20. novembra, 19.30 h u nabitoy dvorani krčme Derdak u Velikom Borištofu: ugasile su se sviće na plafonu i u dvorani, u koj obično vlada buka i larma veselih gostov, zamuknu razgovori. Vlada najednoč tišina. Prvi metari filma letu mimo lampice filmskoga projektora, na velikom platnu ispred publike pojavu se prve slike, zvučnici počnu vibrirati i šalju prve rečenice spikera med ljude. 1156 očiju je znatiželjno uprto u 2 X 3 metare veliko srebrnobijelo platno u pozadini dvorane, a 1156 uši otvoreno žrka riči, ke pratu slike na platnu. Bilo je to ča sasvim novoga: Ljudi gledali su prvi gradišćansko hrvatski film, čuli n a š jezik. Gledali su, čudili su se i uživali. Počelo se prikazanje filma „Povijest Velikoga Borištofa - razvitak jednoga sela“, prvoga gradišćanskoga filma na našem jeziku.

Jur otpodne opazili smo, da u Velikom Borištofu vlada posebna atmosfera. Ljudi, ki su išli po svojem poslu, pozdravljali su se kao obično, razgovarali kao obično. Samo na kraju razgovora pitali su jedan drugoga: „A kamo ideš danas navečer? Ideš i ti na film?“

Znatiželjnost bila je velika. Kad smo prekoraknuli prag dvorane u Derdakovoj krčmi u pol sedmoj navečer: zrak kao da je električan. Znatiželjnost još veća, skoro se more grabiti rukami. Ali i nervoza. Očekivanje u svi obrazi. Metro Pinezić, Štefan Zvonarić ml. i Manfred Mörk, tri mladići, ki su napravili ov film, pozdravljali su goste na ulazu. Malo blijeđi, jer konačno je ovo „njev“ večer.

Nervoza raste u istoj mjeri kako se dvorana puni. Stari rutinjeri pokušavaju prevladati nervozu i čekanje na šanku. Sada već nij mjesta, a ljudi još uvijek ne-

Oglas uredništva

Dojdući broj Hrvatskih novin izlazit će 20./21. decembra u proširenom opsegu. To će biti naš božićni broj i ujedno posljednji u ovom ljetu.

U mnogi riči i misli film je čvrst poziv na očuvanje svojega.

prestano zviraju u dvoranu. Tretina ljudi morat će gledati film stojeći, svi stolci su jur zdavno zauzeti. Ali ča tim to pači danas? Konačno, ovako ča se ne doživi svaki dan. Na kraju je dvorana nabita, da se još i zrušit ne bi mogao. Ugasi se svitlo. Film biži.

Kad se dvi ure kasnije svitlo opet upali, publika aplauzom svečuje svoje tri mlade. Rukami demonstrira svoje priznavanje žilavosti, truda i uspješnoga stvaranja Štefanu, Metri i Manfredu.

Narod točno zna, zač boža: Na ovu inače sasvim običnu subotu ovi tri mladići iz Velikoga Borištofa odnosno Longitolja prekoraknuli su granice tradicionalnoga kulturnoga djelovanja gradišćanskih Hrvatov, oslobodili se od malodušnoga lokalizma i na svoj način doprinesli ostvarenju jedne vječne vizije cijeloga našega naroda: svojim djelom dali su važnu i plemenitu poruku svakomu od nas, svojemu rodnomu selu, našem narodu i cijelomu svitu. Dali su nam potisnutim i mnogokrat nimim i
(Nastavak na strani 2.)

Društveni dom i parni malin u Velikom Borištofu u vrimentu farnika Martina Meršiča st.

Cijena kalendara

U zadnjem broju Hrvatskih novin se je pri štampanju ušmuljala pogriška ča naliže cijenu našega novoga kalendara. Prema tomu bi on koštao 65 šilingov, ča ne odgovara stvarnosti. Nego: **Cijena za kalendar Gradišće 1983 je kot i lani 60 šilingov.**

Prosimo cij. štitelje i pretplatnike, da bi ovo na znanje zeli.

HRVATSKE NOVINE

SLOGA
JE MOĆ

Glasnik Gradišćanskih Hrvatov

Ljeto 74./broj 3.

21. januara 1983.

Cijena: S 4, —

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 02682/2936

Generalna sjednica HGKD-a u Beču:

U bečanski škola podučavat će se naš jezik!

Dosad najveći uspjeh naših bečanskih Hrvatov: Utemeljenje školske sekcije, ada početak podučavanja gradišćansko-hrvatskoga jezika na osnovni škola i učuvarnica u Beču.

Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču (HGKD) je nedilju, 9. jan. ovoga ljeta održalo svoju svakoljetnu generalnu sjednicu u društveni dvorana u 4. kotaru.

Peljačtvo društva se odibere svako treto ljeto, samo tri kontrolori se polag štatutov moraju odibrati svako ljeto. Pokidob se je odbor jur bio odibrao 1982. lj. su se pri ovoj generalnoj sjednici u glavnom dali izvještaji i se predložile predvidjene akcije i priredbe za jubilejsko ljeto 1983. Odlag toga su se preminjili štatuti društva u nekoliko točka.

U svojem prvom izvještaju je predsjednik **Demeter Karall** naglasio pripravna i naporna djela okolo utemeljenja „školske sekcije“, ka je naprik zela sve inicijative u vezi s upeljanjem grad.-hrvatskoga jezika na odredjeni osnovni škola. Ovoj sekciji odnosno društvu se je utemeljenjem podučavanja našega jezika u Beču ispunio sigurno jedan od najvažnijih ciljev. Ugodao se je tim historični korak za opstanak hrvatstva u Beču. Predstavnici ove školske sekcije su inž. Rudi Vuković, mag. Franjo Paiković i mag. Marija Jahns.

D. Karall je u svojem izvještaju spomenuo to, da je HGKD sudjelivalo na simpoziju „Etničke grupe u Beču“ i pri sastavljanju knjige „integratio“, ka se velikim dijelom bavi bečanskimi Hrvatima. O društvenom časopisu PUT je rekao, da se je on pojavio 6 krat u prošlom ljetu, dodatno su izašli još dva posebni broji.

Po izvještaju kulturnoga referenta Franje Gregorića, ki je mogao pokazati na dost aktivnu kulturnu djelatnost društva, javili su se blagajnici društva i športske

sekcije „SC Gradišće“. Obadva su ustanovili, da društva imaju pozitivnu bilancu, ča znači, da su već nutar zeli nego su van dali.

Kako je blagajnik Tomi Koch naglasio, su tančene zabave na srijedu i Hrvatski bal u Beču spasili preopterećenu blagajnu društva.

Blagajnik SC Gradišća Leo Koch je mogao ponosom pokazati na uspješnu momčad, ka igra nogomet u prvom bečanskom razredu A. (I ako su člani ovoga društva u sve većem broju legionari-Bečani, ono je ipak hrvatsko društvo.)

Najveće dostignuće i uspjeh za društvo je sigurno bilo renoviranje društvenoga doma, ko djelo je progutalo velik dio društvenih pinez.

Konačno je P. Glavanić kao kontrolor potvrdio, da je knjigovodstvo u uredbi.

Franjo kardinal Kuharić

Kardinal Svete Rimske Crikve

Na generalnoj audijenciji, srijedu, 5. januara, je papa Ivan Pavao II. presenatio brojne hodočasnike u Rimu. Najavio je, da je imenovao 18 novih kardinalov. Med njimi su nam dva osobito dragi. Msgr. Jožef Glemp, nadbiskup Varšave, ki nam po narodnosti tako blizu stoji, a po krvi Franjo Kuharić, zagrebački nadbiskup i predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije. Radosni smo, ča imamo i mi Hrvati svojega kardinala. Radost je u Gradišću, tim več, ča smo ga dobili ravno u jubileju. (Nastavak na strani 4.)

Kardinal
F. Kuharić, zagrebački metropolita

HRVATSKO GRADIŠĆANSKO
KULTURNO DRUŠTVO U BEČU

poziva na

Hrvatski bal

450 ljet Gradišćanski Hrvati

Pokroviteljstvo:

načelnik mag. Leopold GRATZ i
vice-nač. dr. Erhard BUSEK

Dan: subotu, 22. januara 1983.

Mjesto: „Schwechaterhof“,
Beč III., Landstraßer Hauptstr. 97

Muzike: tamburaški orkestar
„FERDO LIVADIĆ“ — Samobor
„PAX“ — Gerištof i
„SLIKE“ — Frakanava

Otvaranje i u polnoći:
folklorni ansambl „KOLO SLAVUJ“

Početak: 20 uri — Ulaz: 19 uri —
Ulaznina: S 120,- - snižena: S 60,-

Rezerviranje mjesta: 64 49 132
utorak i četvrtak 9 — 12, 14 — 18
62 79 044 od 18.30 (Mersich)

U slijedećoj diskusiji se je u glavnom govorilo o narodnom savjetu (Volksgruppenbeirat). D. Karall je rekao, da će se HGKD pridružiti k većinskomu stavu. Ako Gradišćanski Hrvati idu u savjet, kani biti HGKD reprezentirano. Predvidjeni su razgovori s „prezidijem načelnikov“, da oni moguće odstupu HGKD-u jedno ili drugo mjesto u savjetu. U osobi J. Gerbašića društvo očividno ima dobre kontakte s prezidijem.

Po rasterećenju odbora su odibrani tri kontrolori: Ponovo odibrani su P. Glavanić i J. Schütz. F. Kosza naslijedio je J. Radenić.

U daljnjem izvještaju je predsjednik društva priznao, da kontakti med hrvatskimi društvima na žalost nisu najbolji, osobujno bečanskih društvav s društvima u Gradišću. Ča nalži „prezidijum konferencije načelnikov i vicenačelnikov“, HGKD pokušava stupiti u veze s njimi i kani riješiti principijelna pitanja.

Po riči D. Karalla odnosi bečanskih društvav medjusobno nisu takovi, kot bi (Nastavak na strani 3.)

Suvrimeno gradišćanskohrvatsko pjesništvo predstavljeno u Belgradu

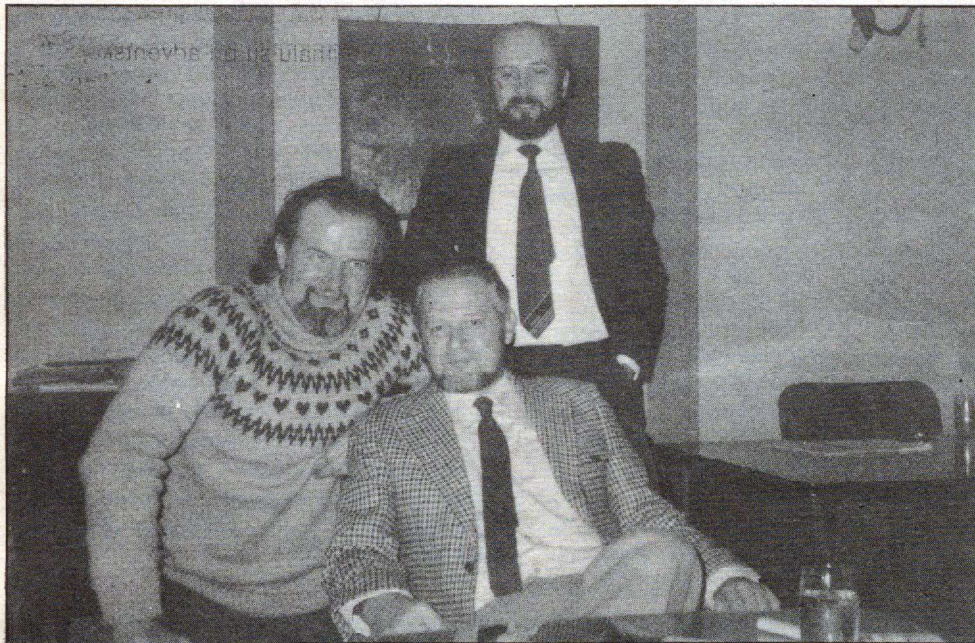
Na poziv kulturnoga odiljenja austrijske ambasade u Belgradu se je 30. novembra u Prosvjetnom Društvu književnika u glavnom varošu SFRJ prezentiralo suvrimeno pjesništvo Gradišćanskih Hrvatov, ko se je izdalo u dvojezičnoj zbirki „Ptići i slavuji/Hawks and nightingales“

Ovu prezentaciju zapravo omogućio je kulturni ataše naše ambasade u Belgradu **dr Valentin Inzko**, porijeklom Koruški Slovenac. S njim Austrijanci imaju osebujno sposobnoga človika u ondešnjoj ambasadi a manjine odnosno narodne grupe odličnoga prijatelja.

Skupa s belgradskim „Društvom Književnika“ je on organizirao zvanaredan književni večer, na koga je došao velik

ko je držao izdavač knjige P. T. Pri ovoj prilici se je i kratko predstavio naš „Nimško-Gradišćanskohrvatsko-Hrvatski Rječnik“. Pokidob je pred kratkim bila izašla i knjiga HKDa „Sudbina Gradišćanskih Hrvatov kroz 450 ljet“ od Bele Schreiner, je Herbert Gassner predstavio i ovu knjigu, od ke je osebujno istaknuo dokumentarni dijel, ki je po prvi put tako opširno objeljan u jednoj knjigi.

Po prezentaciji je bilo još dovoljno prilike da se naši pisci moru upoznati međusobno sa srpski pjesnici i glumci. Očigledno je nastalo, da Gradišćanski Hrvati imaju i mnogo prijateljev izvan hrvatskih gajev. Ufamo se da ćemo moći nastaviti ove prve korake u međusobom upoznanju sa srpski književnici i književ-

Od l. na d.: Sekretar Kulturno prosvjetne zajednice Miodrag Đukić, prevodilac Herbert Kuhner i kulturni ataše dr Valentin (Zdravko) Inzko. foto/slika: H. Gassner

broj piscev i književnikov, ali i prevodilcev i novinarov.

Naše pjesnike zastupali su Herbert Gassner i Petar T., nazoči je bio i prevodilac zbirke Herbert Kuhner.

Uvod u ov gradišćanskohrvatski književni večer držao je poznati srpski pjesnik **Komanin**, ki je bio oduševljen, da je mogao po prvi put u ovakvom okviru predstaviti pjesništvo jedne male slavske narodne grupe, ka je jur 450 ljet odrižena od matičnoga naroda, ka si je ali ipak obdržala svoj jezik, kulturu i do neke mjere i identitet. Izbor pjesam iz zbirke „Ptići i slavuji“ pročitala je jedna od najpoznatijih glumic srpskoga kazališća i televizije **Gorica Popović**, Herbert Gassner i Petar Tyran su svoje pjesme čitali sami, a nekoliko prijevodov na englesko čitao je Herbert Kuhner.

S čitanjem poveženo bilo je predavanje o općem pjesništvu i o političkoj i društvenoj situaciji Gradišćanskih Hrvatov,

nošču. Na sriću nam se nudja ovde izvrsni relais/mjesto za spoj u kulturnom odiljenju austrijske ambasade u Belgradu.

Stanko H.

Iz uprave

Javljam našim cijenjenim štiteljem:

Od početka ovoga ljeta neke već platiti Vašu pretplatu za Hrvatske novine kod Vašega seoskoga povjerenika. Uprava će Vam poslati uplatnicu, ka odgovara **novomu kompjuterskomu sistemu**. Ako znamda imate pri sebi još staru uplatnicu, prosimo neke ju upotribiti nego čekajte na novu.

Samo u neki seli, kade su to seoski povjereniki osebujno željili, će se pretplata brati kotno do sada.

F. Milković, blagajnik HŠtDa

Feri Sučić primio kulturnu nagradu zemlje

U svetačnom okviru predao je u četvrtak, 15. 12. 1983. Zemaljski poglavar Theodor Kery u Eszterházyjevom dvorcu u Željeznu kulturne nagrade zemlje Gradišća za ljetu 1983. Osobam, ke su si stekle po svojem kulturnom djelovanju posebne zasluge za Gradišće. Med ovimi istaknutimi ličnosti nahaja se i naš **Feri Sučić**.

Feri Sučić dobio je nagradu za „kulturnu publicistiku“. Zaista je on napisao nebrojne članke, u prvom redu u naši hrvatski novina i kalendari. U nji se bavi našom narodnom kulturom, naročito našom glazbom i našimi tamburaškim zbori. Ali mimo toga bavio se je on isto tako uopće našim kulturnim djelovanjem i tomu djelovanju davao svenek nove poticaje/stimulacije i inicijative. Kot dugoljetni upravitelj odiljenja za štampu pri uredu zemaljske vlade ishasnovao je u svoji službeni izvještaji priliku, da upozna i naše nimškogovoreće sugradjane s našim kulturnim djelovanjem. A punim pravom mogao ga je zemaljski poglavar Kery u svojem govoru imenovati „kronistom Gradišća“, ar se u Sučićevi izvještaji zrcali ta vrlo šarolika svaki-dašnjica naše zemlje krez mnoga, teška i dobra ljeta.

Ali Feri Sučić nij samo opisivao ono ča se je dogodalo ili samo svoj stav zjasnio prema tim događajem. Njegove mnogostrane sposobnosti dale su mu i mogućnost, da daje i na stvaralački način svoj prinos našem kulturnomu djelovanju, bilo to kot pjesnik, književnik, kompozitor, zborovodja, režiser ili kot dugoljetni urednik Hrvatskih novin.

Svojim odlikovanjem stupio je Feri Sučić u red naših istom nagradom odlikovanim kulturnim djelačem, kot su to p. Augustin Blazović i Štefan Kocsis. Ponošni smo na našega Ferija Sučića kot i na naše ostale nagradjene, ar svi skupa jasno dokazivaju, da mi Gradišćanski Hrvati svojom kulturom obogaćujemo kulturno polje Gradišća.

Hrvatske novine, a s njimi i cjeli hrvatski narod u Gradišću, čestitaju svojemu istaknutomu suradniku Feriju Sučiću na dobenutoj kulturnoj nagradi Gradišća.

Št. E.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 76./broj 2.

11. januara 1985.

Cijena: S 5,—

Pri generalnoj sjednici Hrvatskoga grad. kult. društva u Beču:

Hrvati u Beču su isto Gradišćanski Hrvati

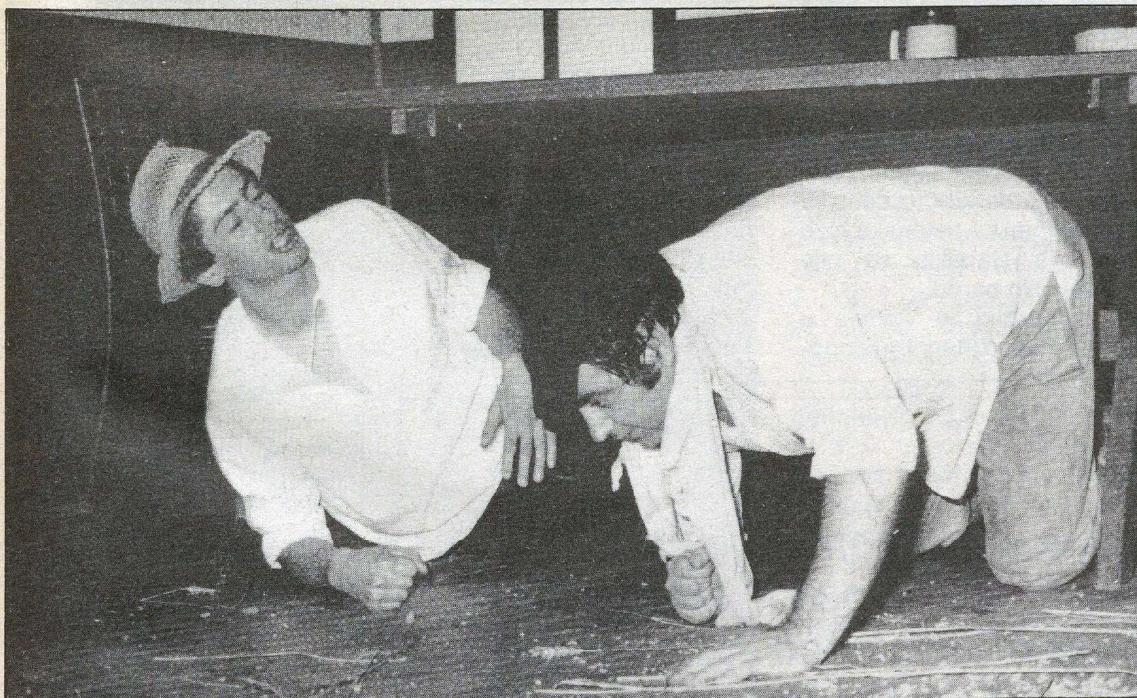
Nedilju 6. januara 1985. održala se je redovita generalna sjednica HGKDa u Beču u klupski dvorana. Pri ovoj sjednici je opet odbran novi odbor, ki se odibere

U svojem izvještaju početkom sjednice je predsjednik Karall dost kritično spomenuo

one projekte, ki nisu uspjeti. Med drugim i to, da nije došlo do predvidjenoga svečevanja

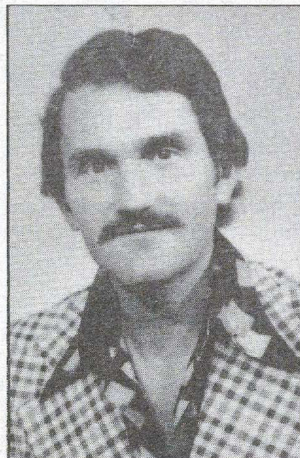
svako treto ljeto. Odbor je u glavnom ostao isti. Stari i novi predsjednik je Demetar Karall. On je tim poče svoje 15. ljeto kot predsjednik ovoga društva.

prilikom 50. obljetnice postojanja društva. Ovo se je nastavak na 3. strani

„Raskinuti“ od J. Nestroyja u Novoj Gori, od I. Novaković Martin i Novaković Robert vidi 7. str.

Umro je
Feliks Horvat

vidi članak na 5. str.

Oglas

Hrvatski
akademski klub
će i ovo ljeto prirediti
„Dan mladine“.

Ljetos neka se održi priredba i manifestacija gradišćanskohrvatske mladine u sjevernom Gradišću. Prosimo zastupnike zainteresiranih sel, ka bi kanila skupa s HAKom prirediti „Dan mladine 85“, da se čim prije javu akademskom klubu; po mogućnosti pismeno

HAK Schwindg. 14/10,
1040 Wien/Beč

POZIVNICA
NA TRADICIONALNI
HRVATSKI BAL

19. januara 1985.
od 19 uri do 03 uri
u Hotelu Šopron

Program:

19 uri nastupit ćedu pjevački zbor, plesačka grupa i tamburaši iz Koljnofa, i tamburaši i jačkari iz Vel. Borištofa.

01 ura biranje kraljice lipotice

Muzika: „PAX“ iz Gerištofa

Ulaznina: 150 š (u ovoj svoti sadržan je ujedno i bon za večeru)

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 77./broj 2.

17. januara 1986.

Cijena: 5.—

Pri generalnoj sjednici Hrvatskoga gradišćanskoga kulturnoga društva u Beču moglo se je po prvi put reći, da i Zemlja Gradišće pomoću subvencije priznava Gradišćanske Hrvate u Beču

Hrvati u Beču priznati kot grana Grad. Hrvatov

Svoju redovitu generalnu sjednicu održalo je HGKD prošlu nedilju 12. januara u društvenom domu u Beču. U svojem izvještaju je predsjednik društva Demetar Karall mogao pokazati na uspjeh ljeta duge borbe i zalaganja

kod grada Beč. Beč je naime voljan, spoznati Gradišćanske Hrvate u Beču kot granu gradišćanskohrvatskoga naroda. Ali ipak se Beč ne kani prije oficijelno izraziti, dokle Savez nije riješio status Gradišćanskih Hrvatov u Beču.

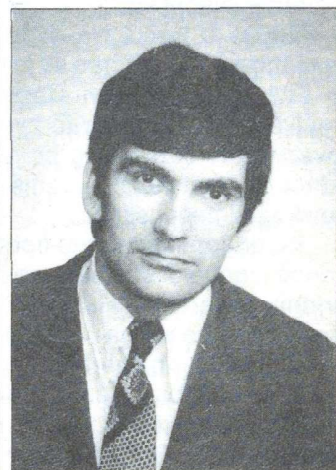
Prez subvencije HGKD, isto kot i sva druga društva, ne bi moglo postojati i djelovati. U okviru društva u Beču će športska sekcija S.C. Gradišće ovo ljeto svečevati 40 ljet svojega postojanja.

nastavak na 2. strani

Pri generalnoj sjednici HGKDa: predsjed. Karall, kult ref. Gregorić, urednica PUTa Novak-Karall

Hrvatske Novine
u razgovoru s
Antom Beljom
hrvatskim iseljenikom
u Kanadi

U razgovoru s HN gosp. Ante Beljo, Hrvat u Kanadi, prisposodblja situaciju Hrvatov u Kanadi s tom kod nas u Gradišću.

vidi 4. stran

Pozivamo
na

Generalnu sjednicu HNVŠ

ku ćemo održati 25. 1. 1986. u dvorani hotela „Gradišće“ (Rosenberger, Bundeslaenderhof) u Željeznu. Početak sjednice u 14.00 a u 17.00 zaključak

Dnevni red:

1. Pozdrav nazočnih
2. Referati:
 - a) „Budućnost hrvatstva u Gradišću uoči ljeta 2000.“ (Dr. Herbert Gassner)
 - b) „Novi oblici obrazovanja odraslih i kulturnoga djelovanja na selu“ (mag. Martin Živković)
3. Diskusija
4. Izvještaji predsjednikov, blagajnika i kontrolorov
5. Diskusija
6. Odobrenje i rasterećenje odbora
7. Odibiranje novoga odbora
8. Rezolucija
9. Eventualnosti

Poišćite hrv. bale

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 78./broj 1./2.

9. januara 1987.

Cijena 6,—

Iskrena informacija najsuetija dužnost štampe

Svake dobre novine se trsu da svoje štitelje informiraju polag svojih mogućnosti najtočnije i najopširnije. To pravilo je i za HN svenek valjalo, a ono valja i danas. K tomu su se još HN u posljednji ljeti otvorile za sve i za svakoga. Nima nikakvih tabu-temov. Ništa se ne želji polipšavati, niti se kani ča zašutiti ča nam znamda nije ugodno. Ova iskrenost je dosta puta izazvala nezadovoljstvo jednoga ili drugoga

dijela štiteljev, ki su koč-toč pak krivo reagirali i otkazali svoje članstvo u HŠTD ili otpovidali HN. U svojoj ogorčenosti su zabilili, da imamo rubriku „Pišu nam“, u koj se svaki more potužiti (i na same HN) ili dati predloge kako se more bolje informirati. To si očekujemo od svakoga kritičnoga štitelja. Ne moremo zaostajati, nego se moramo stalno prilagodjivati modernomu načinu novi-

narstva, kot i moramo biti otvoreni za novo, da ne zaostanemo. Moramo čuti i mladu i najmladju generaciju, na ku gradimo svoju budućnost. Zato moraju HN i u ovom ljetu ostati platforma za diskusiju med ljudi različenoga mišljenja, ali med ljudi ki želju iskreno diskutirati, a ne napadati.

To željim nam i Vam, dragi štitelji, na početku ovoga ljeta. M. Berlaković
predsjednik HŠTD

Dominikanac p. Innocent Varga provincijal reda

Pater Innocent Varga je imenovan u Augsburgu provincijalom južnonimško-austrijsanske dominikanske provincije. P. Varga se je rodio 1913. u Čajti i je 1935. stupio u red. 1947. je zaredjen za dušobrižnika. Do 1966. bio je u službi priora u bečanskom konventu. Onda su ga odibrali za provincijala dominikanske provincije (1966. — 1982.). Potom je bio superior u nimškom Friesachu, potom u Beču, a sada je opet provincijal provincije sv. Alberta u južnoj nimškoj i Austriji.

Uz p. Innocenta su u redu dominikancev iz Gradišća p. Martin Gyöngyös iz Longitolja, p. August Deutsch iz Fileža i p. Jakov Šatović iz Pervan.

Komentar

U novom, 1987. ljetu ćemo dostati novu saveznu vladu, dostat ćemo i novu zemaljsku vladu, a kot se čuje ćemo dostati i neke nove predsjednike u hrvatski društvi. Tako predsjednik HGKDa u Beču kani položiti svoju funkciju, odstupati kani i predsjednik HKDa, a u redi HAKa se pripravlja promjena na čelu predsjedništva.

Kot se kaže, čedu ljetos ada počet mesti nove metle. Leži na nami, da si izaberemo one metle, ke čedu mesti onde, kade je potribno. Ako zaistinu kanimo zasigurati obdržanje hrvatske narodne grupe, onda mora početi mesti cijela brigada metlarov. Ali ako nam namjesto naroda samo lični interesi ležu na srcu, onda ćemo pomesti krivi put, ki pelja ravno k grobu naroda. -u-s-

„Tri kralji“ bili su opet na putu u karitativnoj akciji za misije. Na slici vidite tri kralje i zvezdara u Dolnoj Pulji

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 79./broj 1.

8. januara 1988.

Cijena 6,—

Ishasnujte čim već mogućnost hrvatskoga službenoga jezika!

Gradišćanskohrvatski jezik odgovara službenim potreboćam. Ovo se mora naglasiti u ime Gradišćanskih Hrvatov — ne znam po koliki put jur. Pred svim moramo od ovoga osvidočiti one, ki još svenek mislu, da bi naš jezik odgovarao samo potreboćam doma na dvoru, u štali i na polju. U svem nek mogućem prijateljstvu im moramo objasniti, da nije potrebno, da importiramo „srpskohrvatski jezik“. To bi morao znati i zemaljski poglavar Hans Sipötz. Naredno je on jur zabio, da je uprav u njegovoj periodi kot zemaljski savjetnik za kulturu potpisao kulturni ugovor o 2. svesku „Gradišćanskohrvatsko-hrvatsko-nimški rječnik“, a jur u prvom svesku je normiran naš jezik. Tomu dodatno bi morao znati Sipötz, da jur dvi ljeta dugo postoji priručni pravni rječnik. On bi isto morao znati, da se ov gradišćanskohrvatski književni jezik upotribljava ne samo kod razlićnih novin. nastavak na 2. strani

- Gradišćanskohrvatski jezik odgovara službenim potreboćam
- Nije potrebno importirati drugi jezik
- Samo tumaći nećedu biti dost!

Pri demonstraciji 19. decembra 1987. u Beču su i Gradišćanski Hrvati skupa s korušćimi Slovenci potrebovali svoja prava i su izrazili svoju solidarnost sa Slovenci protiv raskola dvojezićnoga školstva vidi 3. str.

Jožef Breu i Grad. Hrvati

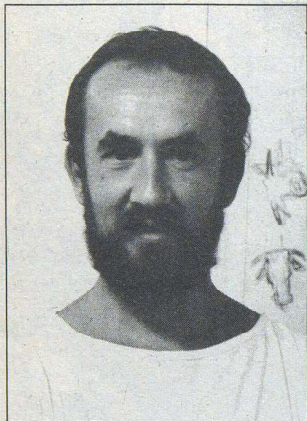

BEČ/AUSTRIJANSKI INSTITUT ZA ISTOČNU- I JUGOISTOČNU EUROPU — Jožef Breu, izvanredni profesor na sveučiliću u Beču, je 18. decembra 1987. promoviran po drugi put. Od dekanata Temeljno- i integrativnoznanstvenoga fakulteta sveučilića Beč nagradjen je zlatnim doktorskim diplomom. Toćno pred 50-imi ljeti. vidi 8. stran

Komentar

Mora načelnik hrvatskoga sela biti gizdav da je Hrvat ili se smi toga i sramovati i tako tajiti svoj rod, svoje porijeklo? Pred kratkim je načelnik u nekom našem, partijskopolićki totalno raskoljenom, selu prema općinskim tanaćnikom tvrdio, da je i on Hrvat — da ali nikako nije gizdav na to. Ov načelnik ima i važan glas u socijalistićkom Prezidiju, u kom neka on skupa s drugim načelniki zastupa interese i potrebovanja Hrvatov Gradišća. Nać ki kani biti gizdav, to je njegov privatni posao. Ali privatnomu poslu je onda kraj, ako se s hrvatskimi pitanji bavi općinski tanać. A u općinski pitanji uopće ništa nije zgubilo privatno mišljenje ovoga načelnika, ki svojim pomanjkanjem hrvatske svisti i osvidočjenja kani uplivićati na druge tanaćnike i je splašiti. Koliko znaju seoski ljudi zaista o svoji seoski predstavniki? Prezidij bi morao ljude s takovim mišljenjem ionako iskljućiti — ali prez kotrigov ne more postojati. k.n.

Tri naši umjetniki-slikari ćedu na jesen izlagati u Kanadi

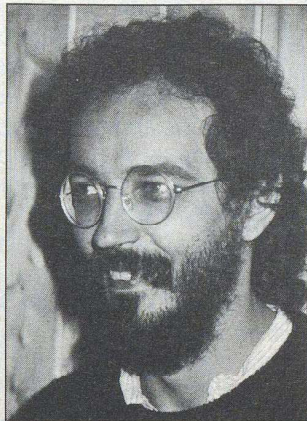
Erich Novosel

GRADIŠĆE / BEČ / KANADA — Društvo kanadskohrvatskih umjetnikov (Canadian Croatian Artists Society Inc.) priredjuje prvu umjetničku izložbu djela hrvatskih umjetnikov izvan domovine u Torontu, 7. 8. i 9. oktobra / listopada 1989. Ta izložba će biti u prostoriji Metro Toronto Convention Centre. Sudjelivat će oko četrdeset hrvatskih umjetnikov, uključujući i pet pozvanih iz same Hrvatske. Po Torontu će izložba dalje putovati u Calgary i Vancouver. Za izložbu je predviđen i

Endre Berlaković

katalog u farbi, na engleskom i hrvatskom jeziku. Na završetku izložbe ćedu biti podijeljene tri nagrade (3000, 2000 i 1000 kanadskih dolara). Svaki umjetnik more izlagati najveć pet djela, pretežno crteže, grafike i pastele. To neka budu djela, nastala od 1985. do danas. Predsjednik Društva kanadskohrvatskih umjetnikov je Janko Perić, a umjetnički odgovoran i za izbor umjetnikov je akademski slikar Anton Cetin. Gradišćanske Hrvate ćedu zastupati zasada tri umjetnici, ki su poznati jur šir-

Wolfgang Horvat

jemu krugu i izvan Gradišća. Po ljeti najstari je Velikoborištofac Endre Berlaković. Opširna izložba njegovih djela („Sanje u akvarelu“) je proputovala kulturne centre u Gradišću.

Akademski slikar Erich Novosel iz Nove Gore je lani uz mnogo dugo sudjelivao pri izložbi o tzv. „spomenljetu“.

Wolfgang Horvat, rodnom iz Čogrštofa, je svoja djela izlagao jur u različni hrvatski izložba, med drugim i u Gerištofu prilikom Dana mladine.

Na rumunjskoj granici striljaju na bigunce

BUKUREŠT / BUDIMPEŠTA — Rumunjski graničari su 1988. ustriljili 187 peršon. Žrtve su rumunjski gradjani, pretežno Ugri ki su prošlo ljetu iz Rumunjske kanili pobignuti u Ugarsku. Ovi broji su objavljeni u Budimpešti.

Inteligencija i kritičari „nepovoljnih“ manjin smu oficijelno van iz Rumunjske. Njih se Ceausescu tako najbolje riješi. Zvana toga rumunjska država zaslužuje na oni turisti, ki se već ne vrnú domom u Rumunjsku. Svaki državljan Rumunjske ima pravo, da ostane jedan misec dugo u inozemstvu. Ako se po misec dan ne vrne, njegovo cijelo imanje ide u vlasništvo države.

U Ugarskoj danas oficijelno živi oko 20.000 biguncev iz Rumunjske, pretežno iz Sedmogradske (Erdeljske). 80-90 % biguncev su Ugri, a ostali Nimci i Rumunjci. Inoficijelno ih je pravoda znatno već. Oni u Ugarskoj imaju status biguncev, tako da im ugarska država daje financijelnu pripomoć i im preskrbi djelo. Bigunci iz Rumunjske sada imaju i svoje vlašće novine na ugarskom jeziku „Sedmogradske novine“, a isto su pokrenuli neodvisni misećnik „Kapu“ (to je „Vrata“).

Nimci u Ugarskoj imaju svoj tradicionalni tajednik „Neue Zeitung“, a ugarska novinska agencija MTI / Budapest sada izdaje dnevnik na engleskom i nimškom jeziku „Daily news / Neueste Nachrichten“.

Veliko presenećenje je biškup Solnograda Eder

Sada znamo, zač mnogi nisu jako zadovoljni s odlukom Rima, da dosadašnji desetnik dr. Georg Eder naslijedi nadbiškupa dr. Karla Berga u Solnogradu. „Jake“ su na svaki način bile njegove izreke prilikom novoljetne prodike u domaćem Altenmarktu — u polpraznoj crkvi skoro prez mladine. Med ostalim je rekao „... svaki, ki moli očenaše, djela već za mir“ („...“) „praneprijatelj mira je komunizam“. No, politički školovan ov novi pastir očividno nije, a prez sumlje nije ni dalekovidan. Ako je aids Božja kaštiga, čija kaštiga je onda rak. A zač su ga mnogi crikveni krugi do sada odbijali — sada znamo barem dva argumente. f. f.

Hrvatski bali u Gradišću, Ugarskoj i Beču

ŠOPRON — Tradicionalni hrvatski bal Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj će ljetos biti 14. januara u „Hotelu Lövér“ u Šopronu. Svirat će Combo 5 iz Zagreba. Nastupit će folklorna grupa iz Pinkovca. U polnoć tombola. U cijeni od 160 šilingov je uključena i vičera. Ulaznice morete naručiti kod: Mate Kliković, ☎ 02682 / 2936 Petar Balogh, ☎ 02614 / 8331

GORNJE ŠICE — Hrvatski bal na jugu Gradišća ima isto jur dugu tradiciju. Ljetos će biti petak 3. februara, po prvi put u Kulturnom centru u Gornji Šica. Svirat ćedu PAXi, a nastupit ćedu folklorne grupe Vlahija i folklorna grupa „Stalnost“ iz Čajte. Ovo je bal pred svim za Hrvate južnoga Gradišća, ali srdačno pozvani su po sebi razumljivo svi Hrvati i prijatelji s okraj i onkraj granice.

BEČ — Bal Gradišćanskih Hrvatov je ljetos 4. februara opet u Parkhotelu Schönbrunn. Svirat ćedu orkestar Samoborski Osmjeh, Tamburica Klimpuh, PAX i Melodija. Na polnoć ćedu nastupiti Hajdenjaki. Ulaznina 180,- bon za vičeru 115,-. Rez. mjest: ☎ 0222 / 9551 38, pretprodaja kartov: ☎ 0222 / 3496 795 ili 656152. Poduzeće Ferčak će peljati bus iz sridnjega Gradišća.

Ča se dogadja po naši seli u Gradišću?

VELIKI BORIŠTOF — 14. 1. (21.00) Fredi Hergović čita

iz „staubsaugen“ u KUGI. Nedilju, 15. 1. (14.00 i 19.00) ćedu Klimpušci s „Črljenom mošnjicom“ nastupiti u krčmi Derdak, a četvrtak 19. 1. (19.30) u Beču u

Domu susretov, Königs-egg-Gasse 10, Beč 6. Hrvatski bal u Sambotelu će biti subotu 4. februara. Priredjuju ga i ovo ljetu Gradišćanski Hrvati.

Lakocjeniji plin

Početo od prvoga januara jedan kubični metar plina / gaza stoji blizu 4 šilinge i 80 groši. To je za skoro 20 groši manje, nego se je plaćalo za plin u lanjskom ljetu.

Moje mišljenje

Da se u Austriji nažalost preslušiva, da Tajna policija gomila akte bezbroja Austrijancev, smo svi doznali najkašnje u prošlom ljetu, kada su političari opozicije otkrili ovu činjenicu, ku je narod najvećim dijelom apostrofirao skandalom pak još i poredicom vulgarnijih izrazov. Mnogi, ki su potribovali očitovanje u vezi sa svojim tajnimi akti, su dostali takove odgovore, ki su bili jur opet smišni.

neće morati odustati od svoje predviđene funkcije, kad mu je njegova žena ili dite telefoniralo s nekim prijateljem npr. u Beču ili Zagrebu — a opozicija će to izviditi i tim onemogućiti njegovo odibiranje. Da je opozicije jur bilo npr. i pri odibiranju HKD-a, je dovoljno poznato.

Nije ta misao strašna, da je svaki u pogibeli da bude opserviran i prisluškivan, ki je kade-tade angažiran i se već ili manje borbena zalaže

Će preslušivanje telefona slomiti vrat i komu od nas?

Tako su na primjer jednoj poznatoj gradišćanskohrvatskoj ličnosti na vlašće potribovanje o očitovanju tajnih aktov dali odgovor, da bi u tom tajnom aktu stalo samo „kada je svočas kade postao predsjednikom društva“. To je vjerojatno najmanje važna i zanimljiva bilješka u ti tajni akti o njem, ke je Tajna policija bila nagomilala u nekoliko desetljeći. Od opserviranja nas Hrvatov živi prez sumlje i nekoliko tajnih policajcev, ki moraju isto biti iz naših krugov i znati za našu situaciju i vladati našim jezikom. Od tih „živih subvencijov“ Države Austrije u korist Tajne policije odnosno Ministarstva za nutarnje posle niti Gradišćanski Hrvati niti Ugri nimaju hasni / koristi.

No, bilo-kakov stav gdo ima Oberhammeru, još do prošle nedilje dezniranomu novomu ministru za pravosudje, nije bitno — ali da mu je slomio vrat od Tajne policije prisluškivan razgovor med njegovom ženom i Prokschovom družicom, bi diboko moralo rovati u našoj žuči i ju zapravo raspuknuti. Gdo zna, je li npr. budući deznirani predsjednik HKD-a ili HGKD-a

za ta svoj posao? Nije ta misao strašna, da zapravo svaki od nas ubuduće — ako nije jur u prošlosti — more propasti ili neuspjeti na bilo-kom području, ar su mu neprijatelji odnosno zlonamjerni protivnici iskopali kakov tajni akt, kade je zabilježen sadržaj nekoga privatnoga pisma, kakov razgovor s politički nepoželjenom osobom ili jednostavno telefon. naziv njegove žene sa ženom koga, ki je krivo ili nekrivo došao u kriminal.

Strahovite su takove misli. Ali nažalost to nisu kakovi varavi sni nego to je činjenica, takorekuć „prava Božja istina“.

Naš Piloradić misli

Prior očividno još svenek misli, da bi mogli i prez škole (gimnaziju) i prez knjig! Ali u tom se je jur Miloradić varao

Mag. Terezija Stoišić dala nalog za ispunjenje člana 7

Antrag

der Abgeordneten Terezija Stoitsits und Freunde
betreffend Erfüllung des Staatsvertrages von Wien

im Zuge der Debatte über die Erklärung des Bundesministers für Auswärtige Angelegenheiten gem. § 19 Abs 2 GOG zum Thema: Obsoleszenz einzelner Bestimmungen des Staatsvertrages von Wien (3. Sitzung; XVIII.GP;22.11.90)

Der Nationalrat wolle beschließen:

Die Bundesregierung wird aufgefordert, umgehend alle erforderlichen Schritte zur Erfüllung folgender nicht erfüllter Punkte des Artikels 7 des Staatsvertrages von Wien zu setzen:

Aufstellung zweisprachiger topographischer Aufschriften in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlands und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischtsprachiger Bevölkerung

Errichtung mindestens einer zweisprachigen Mittelschule für Kroaten im Burgenland

Gewährleistung des Gebrauchs der slowenischen bzw. kroatischen Sprache als Amtssprache in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlands und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischtsprachiger Bevölkerung

Verbot jener Tätigkeiten des Kärntner Heimatdienstes, die darauf abzielen, der slowenischen Volksgruppe ihre Rechte zu nehmen.

Begründung:

Im Zuge der Debatte über die Obsoleterklärung einiger Bestimmungen des Staatsvertrages von Wien erachtet es die Antragstellerin für erforderlich, auf Punkte hinzuweisen, deren Erfüllung immer wieder als gegeben hingestellt wird, die tatsächlich aber nicht erfüllt sind. Es handelt sich konkret um die Rechte der Volksgruppen, die nur zum Teil erfüllt sind.

Im einzelnen:

Zweisprachige Aufschriften befinden sich nur auf einzelnen Ortstafeln im gemischtsprachigen bzw. slowenischen Siedlungsgebiet, keineswegs jedoch - wie im Staatsvertrag vorgeschrieben - auf den Ortstafeln aller Gemeinden "in den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken" der Siedlungsgebiete der Volksgruppen (Art.7 StV.v.W.). Im Burgenland gibt es keine einzige offizielle zweisprachige topographische Aufschrift. Der Staatsvertrag Art.7 Z.3 sichert den Kroaten und Slowenen die Amtssprache in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlandes und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischter Bevölkerung vor. Derzeit ist allerdings Kroatisch bzw. Slowenisch nur in einigen durch Verordnung definierten Gemeinden zusätzlich zum Deutschen als Amtssprache zugelassen. Das hat zur Folge, daß wichtige Verwaltung- Wirtschafts- und Bildungszentren sowie Gebiete mit geringerem koratischen bzw. slowenischen Bevölkerungsanteil von der Amtssprachenregelung ausgeschlossen werden.

Weiters ist die Pflicht zur Errichtung von Mittelschulen für die kroatische Volksgruppe nicht erfüllt (Art.7 Z.2 StV.v.W.).

Nach Auffassung der Antragstellerin ist die Tätigkeit des Kärntner Heimatdienstes, die darauf abzielt, der slowenischen Bevölkerung ihre Rechte als Minderheit zu nehmen, zu verbieten.

BEČ—22. novembra ovoga ljeta je zelena poslanica mag. Terezija Stoišić predložila Austrijskomu parlamentu neka daje Saveznoj vladi nalog, da bi ova poduzela sve potrebne korake za ispunjenje člana 7 Državnoga ugovora iz 1955. Nažalost su samo poslanice i poslaniki Zelene alternative podupirali ov predlog Terezije Stoišić. Svi ostali 173 (od sve skupa 183) poslaniki Socijalističke, Narodne i Slobodnjačke stranke nisu bili za ta predlog. Tako za ti predlog nisu bili ni oni poslaniki Socijalističke stranke, ki su od te stranke no mirani da zastupaju i Hrvate. Narodna stranka nije uspjela, da šalje Hrvata u Parlament, a isto pravoda valja i za Slobodnjake.

Mag. Stoišić želji uključiti čim već organizacijov narodnih grup u procese u Parlamentu i je nedavno kontaktirala i društva Gradišćanskih Hrvatov. Zamolila ih je da ju ujedno informiraju o njevi društveni ideja i o budući aktiviteti, o predlogi pojedinih društav za skupno djelovanje na parlamentarnoj razini kot i izvan Parlamenta. Mag. Terezija Stoišić je očividno osvidočena, da će skupa s narodnimi organizacijami moći jako čuda dostignuti za narodne grupe — kako piše u svojem pismu pojedinim društvam.

► faksimil molbe

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 82. / broj 1.

2. januara 1991.

Cijena: 6,—

Skoro točno po jednom ljetu se je opet vozio u Rumunjsku teretnjak pun s pomoćnim sredstvi

Hrvati Gradišća za Hrvate u Rumunjskoj

GRADIŠĆE — Tajedan dan pred Božićem se je opet otprio teretnjak pun pomoćnih sredstava za Hrvate u Rumunjskoj. Skoro točno pred ljetodan, med Štefanjom i Starim ljetom 1989, su na inicijativu Mjenovceva Gradišćanski Hrvati bili

napunili cio velik teretnjak s hranom, pratežom, praškom i drugim dugovanjem i je odvezli u hrvatska sela u Rumunjskoj. Ov „hrvatski teretnjak“ je bio prvi, ki je onda još za vrime gradjanskih nemirov išao dalje od Arada do Temišvara ča do

Karaševa i drugih hrvatskih sel.

U ljetošnjoj božićnoj akciji je Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću iniciralo ovu pomoćnu akciju, a cilj su opet bila hrvatska sela na podnožju Banatskih brigov. Točnije u dođućem broju HN.

Mladi roi Austrije će u trikralljevskoj akciji opet brati za karitativne projekte u Tretom svitu

Dr. Mate Vičić
med. savjetnik

BORTA — 68-ljetni Mate Vičić odlikovan je titulom medicinski savjetnik. Dr. Vičić rođen je u Pandrofu i je za vrime svojih studijov bio angažiran i u Hrvatskom akademskom klubu, čiji predsjednik je bio 1950-51. Dr. Vičić, oženjen za kćer bivšega zemaljskoga poglavara dr. Lovra Karalla, je po struki radiolog i ima svoju praksu u Borti u južnom Gradišću.

Srićno Novo ljetno 1991.

Uredništvo HN
želji svim svojim
suradnikom
dopisnikom
i štiteljem

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 83./ broj 1.

3. januar 1992.

Cijena: 7,—

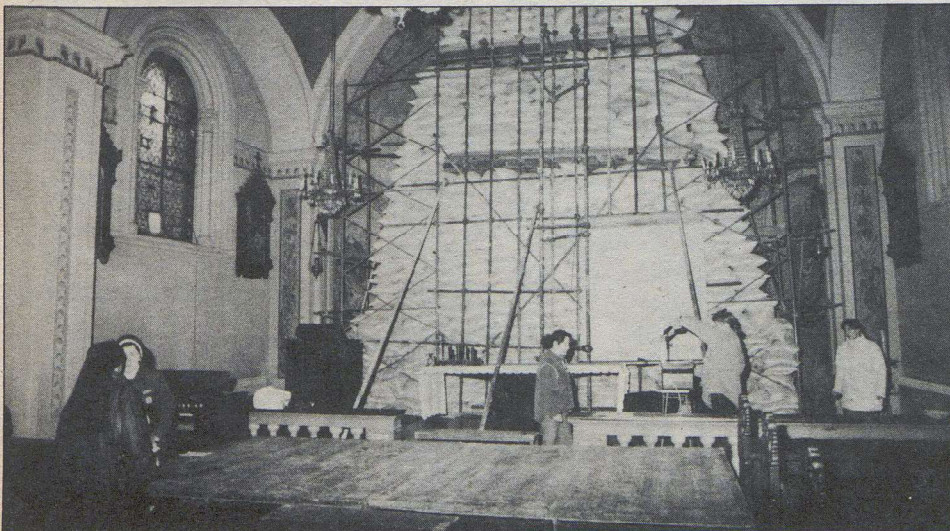
Zagrebački kardinal Franjo Kuharić je obavijestio biskupa ddr. Štefana Lászla o zničenju voćinske crkve

Srušena crkva ku su podigli Hrvati Gradišća u Voćinu!

VOĆIN (SLAVONIJA) — Srpska soldateska i nadalje umara Hrvate, ruši i razara Hrvatsku. Rušu sve, ča im dojde pred kanone. Najradje rušu katoličanske crkve. Nedilju 15. decem-

bra su zrušili katoličansku crkvu u Voćinu. Ovu crkvu su pred dvajsetimi ljeti pomogli podignuti Gradišćanci a pred svim i Gradišćanski Hrvati. Biskup László oštro je protestirao

protiv ovoga zločina. Tada je išlo kih 700.000 šilingov u Voćin. Pomoćnu akciju je svojčas peljao kanonik mag. Štefan Horvat, farnik u Malom Borištofu. vidi i 2. stran

Franjevačka crkva u Karlovcu: vrićami punih pijeska Hrvati pokušavaju spasiti kulturna i crkvena dobra, npr. oltar u ovoj crkvi. Do sada je na području Hrvatske srušeno već od 300 katoličanskih crkav ili crkvenih objekto. Na suprot tomu je zničena kumaj ka pravoslavna crkva na istom području.

Dr. Fritz Krutzler je poslovodeći predsjednik Zemaljskog školskog savjeta

GRADIŠĆE — Pandiljak 16. decembra o. l. j. imenovan je dr. Fritz Krutzler poslovodećim predsjednikom Gradišćanskoga zemaljskoga školskoga savjeta. Dok su u ostali savezni zemlja Austrije jur djelovali poslovodeći predsjednici (tako i u Koruškoj), je tu funkciju u Gradišću do sada vršio zemaljski poglavar, a njegov zamjenik je bio potpredsjednik toga savjeta. Krutzler je s danom imenovanja nastupio svoju službu isto kot i njegov zamjenik Franz Fischer (dosadašnji predsjednik glavnoga odbora učiteljev na obavezni škola). Krutzler je jur stavio molbu Ministarstvu za podučavanje i umjetnost, da ga karenciraju od svoje funkcije zemaljskoga nadzornika i da tom službom privrimeno obavežu nekoga drugoga (drugu).

Političari da čedu se ubuduće uzdržavati odluke pri zapošljavanju učiteljev u Gradišću. To će biti sada posao Zemaljskoga školskoga savjeta uz pomoć neovisne stručne komisije.

Nakladnik, uredništvo, izdavatelj i fotoslog/Verleger, Redaktion, Herausgeber u. Fotosatz: Hrvatsko štamparsko društvo, pošt. pretinac 26, 7001 Željezno/Kroatischer Presseverein, Postfach 26, 7001 Eisenstadt, ☎ 02682/61470
Tisak/Druck: Wograndl, Matrštof/ Matersburg, Neubaugasse 14.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/ poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 84. / broj 4.

29. januar 1993.

Cijena: 7,—

foto: Johann Gürer

Široko odobrenje i duhovništva i gradišćanskih vjernikov za novoga a tim drugoga po redu dijecezanskoga biskupa Željezna

Dr. Pavao Iby novi biskup Dijeceze Željezno

ŽELJEZNO — Rodjeni Rajnofac, 58-ljetni dr. Pavao Iby, je posvećen za novoga biskupa Dijeceze Željezno. Pri svetačnom ustoličenju nedilju 24. januara u Stolnoj crkvi u Željeznom ga je posvetio dosadašnji a tim emeritirani biskup ddr. Štefan László, ki je bio glavni

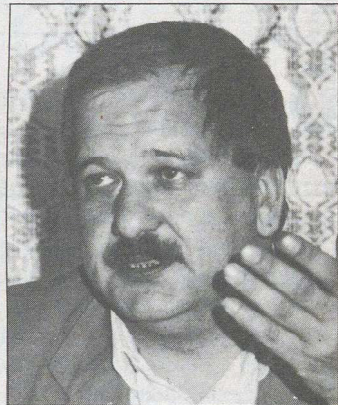
koncelebrant i koņsekrator. Iz njegovih ruk je Pavao Iby primio najviši stepen, sedmi sakrament: posvećenje za biskupa. Sukonsekratori su bili vrhbosanski metropolit crkvene provincije msgr. dr. Vinko Puljić i pomoćni biskup Beča dr. Helmut Krätzl. U svoji pozdravni

riči je kancelar Ordinarijata, dr. Gidi Živković, istaknuo funkciju mosta ove dijeceze za cijelu Europu. Novi biskup dr. Pavao Iby se kani zalagati za gradišćanske narodne grupe, dakle za Hrvate, Ugre, Rome i Sinti. Geslo biskupa Ibya je *Omnia in caritate-Sve u ljubavi.* (10. str.)

Pri „Morju svić“ protiv narodnoga potribovanja FP-a i kot apel za razumivanje i solidarnost za strance i bigunce kot i azilante, subotu 23. januara, je sudjelivalo u Beču već od 200.000 ljudi. Ovo je bila do sada najveća demonstracija ne samo u Beču nego po cijeloj Austriji. Ovoj demonstraciji „SOS-sugradjan“ su pozvale i različne grad.-hrv. organizacije.

Sturm: Savjet dili samo pineze

CELOVEC — Predsjednik Zveze slovenskih organizacijov u Koroškoj, dr. Marjan Sturm, nije jako oduševljen od Savjeta. (vidi 2. stranicu)

Komentar

Koncept za veliku deponiju otrovnih otpatkov na Ha

Uz sadašnju deponiju za ruševinski otpad na 10 hektari, ku je kupilo poduzeće Gmeiner od seoskih seljakov kot lapte za svoju pješćenku, na južnom susjedstvu postoje još nekoliko pješćenkov pan drofskih poduzećev Miletić i Kotzian. Ova poduzeća su isto kot Gmeiner Ges.m.b.H. jur zamolila za preuredjenje u deponije za ruševinski otpad. Pokidob je to isto kot i kod Gmeinerove pješćenke, se more očekivati, da čedu oni staviti molbu za preuredjenje u deponije. To sve skupa bi presumlje bila najveća deponija cijele Austrije ako ne Europe, a on, k tamo vozi otrovni i kontaminirani otpad bi neizmerno obogatio — na trošak sigurnosti i zdravlja cijele krajine. Novoseoci su protiv na reakciju Pandrofcev se mora još čekati, pred svim i zbog toga, jer općina mora iskopati i sanirati cijelu deponiju s otrovnimi otpatk. To će je stati kih 30 milijuni šillingov. Ali kamo čedu s tim dugovanjem? Najlaglje bi bilo u Gmeinerovu deponiju. Ča je pri ovom svem jako zanimljivo, da u Novom Selu nije organiziranih Zelenih i da su u prvom redu Črni i Črljeni pokazali svist za okolinu i se suprotstavljaju deponiji kot Zeleni ne bi mogli bolje. k.n.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 85/broj 52.

23. decembar 1994.

Cijena: 7.—

Petra Gregorić od OGM-a

Za znanstvenu studiju su ispitivali već od 1100 Hrvatov u Gradišću i Beču, Nimcev i Ugrov o položaju narodnih manjin. Rezultat kaže da je jako napredovala asimilacija

Dvojezična škola

mora nastati atraktivnija

ŽELJEZNO — Na molbu gradišćanskohrvatskoga Savjeta za narodnu grupu je Savezno kancelarstvo dalo napraviti znanstveno ispitivanje i studiju o položaju i ugledu narodnih grup u Gradišću, pretežno za Gradišćanske Hrvate. Dok Institut za više studije (IHS) još nije zgotovio svoju socioekonomsku studiju, su Datin-

form i OGM prezentirali rezultate svojih istraživanja.

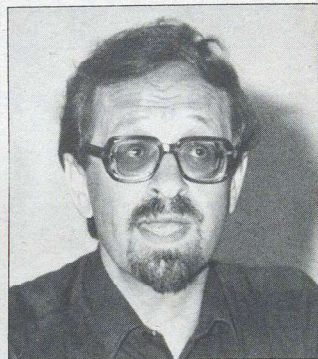
Udio nimškoga jezika nastaje sve veći kot „obiteljski jezik“ i med Hrvati. Stav Hrvatov prema svojem materinskomu jeziku se ne poklapa s njevim ponašanjem prema hrvatskomu jeziku — rekla je mag. Petra Gregorić od OGM-a. To znači, da većina Hrvatov (Ugrov) svoju

narodnost identificira uglavnom s hrvatskim (ugarskim) jezikom, da ali manjina njih dalje dá ov jezik svojoj dicit i unukom. Dr. A. Reiterer od Datinforma je apelirao, da se čim prlje mora poboljšati i nastati atraktivnije dvojezično školstvo za Hrvate. Drugačije ih vrijeda već neće biti — a tim ni multikulturnoga Gradišća. (vidi i 3. stranicu)

»Hrvatski sakralni trio«, tj. Jasna Šumak-Picek (orgulje) Kristina Beck-Kukavčić (mezzosopran) i Branka Cvetković (sopran) — na slici zborna — su skupa s hrvatskim pjevačkim zborom »Ivan pl. Zajec« pod peljanjem Zlatana Sindičića nastupili trikrat u Gradišću: u Trajštofu, Šuševu i Novoj Gori. Ov izvrsni trio i mišoviti zbor iz Zagreba jačio je božićne narodne jačke u harmonizaciji F. Dugana, R. Matza, O. A. Cugana i M. Leščana. Jačili su i po cijelom svitu poznatu »Tihu noć«, kompoziciju gornjo-austrijanca Franza Grubera.

Reiterer: „Samo dobro dvojezično školstvo je spas!“

BEČ/ŽELJEZNO —

Sveuč. doc. dr. Alfred Reiterer, jedan od autorov studije o položaju Gradišćanskih Hrvatov, je jako pesimističan ča naliže daljnji opstanak gradišćanskohrvatske narodne grupe, ako čim prije ne dojde do znatnoga, pozitivnoga preokreta u dvojezičnom školstvu. Spas za ovu narodnu grupu vidi i u čim bržem približavanju hrvatskomu južnomu standardu (vidi i 3. str.)

komentar

Blažen Božić i čuda snage za novo ljeto!

Opet je konac ljeta i klečeć pred štítelji kot pred božićnom jelvom je opet prispila dob, da se pomirimo sa svimi, ke smo kritizirali ne samo u ovoj rubriki ili im „solili pamet“. Bilo je to svenek dobronamjerno — iako čudakrat s gorkom suzom u očima ili tužnim srcem. Nije čudakrat zahvalan posao, druge ljude, političke stranke i organizacije opomenjivati, da je znamda još boljih mogućnosti, putov i rješenev. Ali komu, ako ne našim štíteljem smo dužni, da im rasvitimo i drugu stranu medalije, za ku znamda nisu ni znali ili ju jednostavno nisu vidili, kad je bila u sinju, u hladu. No jur sada, na pragu novoga ljeta Vam, dragi štítelji, običemo, da ćemo i u budućnosti oštriti naš kritički pogled i brusiti naše mišljenje na čim već poslov i dogodjajev. Mi ćemo takaj pokusiti, da čim već gledišćev i mišljenj dojde do izražaja u Hrvatski novina i da čim već i šarolikije budemo izvještavali i informirali i zabavljali. U tom kani- mo i nadalie biti samokritički. f.f.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 86./broj 48.

1. decembar 1995.

Cijena: 8.—

Predsjednica S. Resetarić

Hrvatski akademski klub se ubuduće želji opet već posvetiti manjinskoj politici i kani nanovič inicirati postavljenje dvojezičnih seoskih tablic

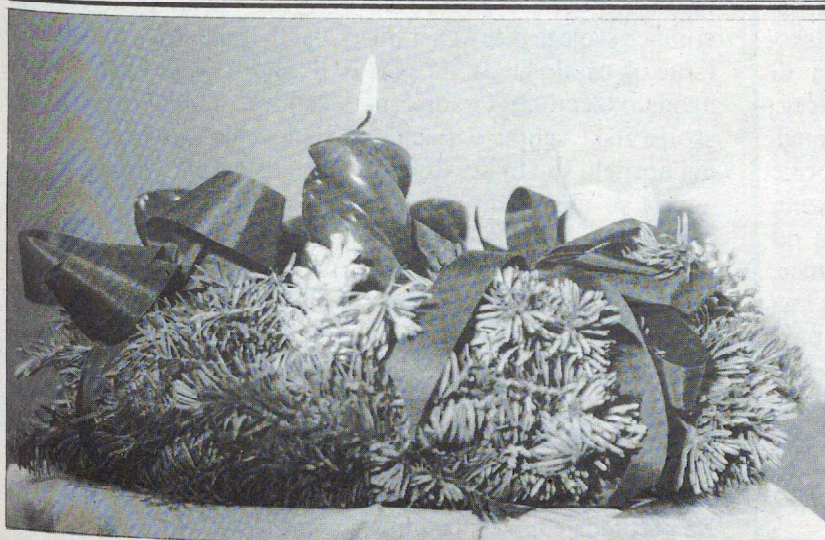
HAK: Nova inicijativa za prava kao i službeni jezik

BEČ — Hrvatski akademski klub (HAK) je svoju redovitu generalnu sjednicu održao četvrtak, 23. novembra, u društveni prostorija u Beču. Po dvi ljeti predsjedavanja HAK-u je odstupio mag. Joži Buranić, iz vrimenskih a pred svim i poslovnih uzrokov. Njega je naslijedila Silvija Rešetarić, porijeklom iz južnoga Gradišća. Studentica politologije

ubuduće težišće hakovskoga djelovanja želji pokrenuti opet na manjinsku politiku: novela Zakona o narodni grupa, konačno postavljenje dvojezičnih seoskih tablic, ponovni pokušaj uže suradjivati s nadstranačkim društvu i bolja suradnja s organizacijama u pogledu na Savjet za narodnu grupu.

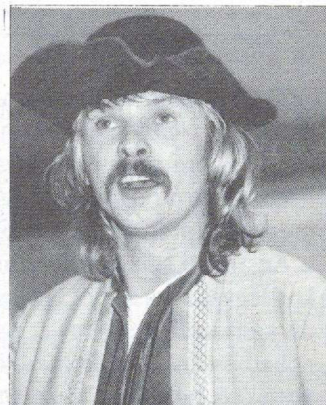
Nova predsjednica Rešetarić želji onde nastaviti, kade je po-

čeo jur dosadašnji predsjednik Buranić: djelatne grupe za različna područja; npr. intenzivnije vabiti i uključiti hrvatske studente u djelovanje HAK-a, posebna grupa pravnikov neka izdjela nacrt za novelu Zakona o narodni grupa, a posebna područja su i suradnja s Gradišćanskimi Hrvatima u susjedni zemlja kot i kulturna suradnja s Hrvatskom. (vidi i 2. str.)

Ne kako su mnogi kalendari pisali 26. novembra nego 3. decembra je prva adventska nedilja. To znači, stoprv na ovu nedilju ćemo našgati prvu sviću na adventskom vijencu i se ufati, da bi čas nastao barem malo mirniji. U hrvatskoj sceni je ov advent, vrime dolaska, došašća, buran kot vjerojatno još nikada ne. Subotu, 2. decembar, kupce i trgovce čeka dugi vikend. To znači da čedu trgovine imati otvoreno do navečer — u korist ovih i onih.

„Svaka Vam čast Velikoborištofci“ na Vašem »Lašcu«

VELIKI BORIŠTOF — Počela je hrvatska kazališna sezona u Gradišću. Počeli su ju jako ambiciozno u Velikom Borištofu, kade je Ignac Karall dosta visoko podignuo letvicu i s mladimi glumci-amateri zavjezbaao Carla Goldonijevu klasičnu komediju »Lažac«. Glavnu ulogu, lašca Lelija Bisognosija je — na svoj način — dobro svladao Silvestar Binting (slika zgora). Premijera na gradišćanskohrvatskom prijevodu Kristine Karall je bila subotu, 25. novembra u Velikom Borištofu. (8. str.)

komentar

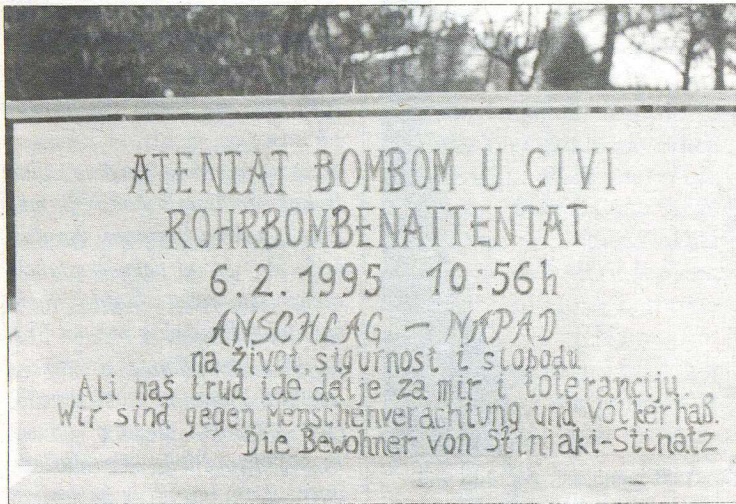
„Moj dida je najbolji“ izvrsna ideja pred izbori

Izbori stoju pred vratu. Neki je čekaju znatiželjom, drugim se činu nepotribni a tretu se boju, da će dojti do promjenov, ke zapravo nijedan nije željio. Pitanje strancev, tudjih ljudi uopće je jedna od glavnih temov ove izborne kampanje, jer strahom se čuda-čega dā pokrenuti. Na to je ORF reagirao i je — čini se namjerno pred izbori — emitirao austrijski tv-film »Mein Opa ist der Beste« (Moj dida je najbolji). Ne samo da ta film ide k srcu, jer prikazuje jako ljubezan i blizak odnos med starim-ocem i unukom, je i pokazao, da takozvani većinskonaodnjaš more cijeniti i poštitvati, još i ljubiti manjinku, iako ima kafecku kožu. Da je to bio još i poznati austrijski glumac Otto Schenk, ki se je na ov način suprotstavio mržnji protiv strancev i oduravanju svega tudjega, more biti osebjuno važno pred svim glede ovih izborov 17. decembra. kn

»Na Stinjaki se po bombi u civi nije čuda preminilo«

Nisu Nimci, ki kvaru hrvatsku rič, nego mi Hrvati sami kvarimo jezik

F. Grandić prilikom ORF-emisije iz Stinjakov

Dvojezična spomenploča – zasada od drva – na mjestu atentata na Stinjaki

U 6. februara je bilo točno jedno ljeto, da je na Stinjaki u južnom Gradišću pukla bomba u civi i teško naranila 29-ljetnoga Ericha Peisslera iz Hrvatskoga Hašaša, (Kroatisch Ehrendorf). On je pri odvažanju staroga papira popao na bombu, ka mu je pukla u ruki i mu otkinula jedan prst i teško naranila cijelu ruku. Isti dan su u susjedskom selu Stinjakov, u Fratrovom Selu (Ollersdorf), našli pismo priznanja *Bajuvarske oslobodilačke armije*, u kom piše: *...neka Živković, Grandić, Stotšić, Rešetarić i Janiši idu najzad u Dalmaciju...*

Utorak navečer, 6. februara o. lj. su se na Stinjaki pri sv. maši spomenuli atentata pred jednim ljetom. Potom je kih 300 ljudi išlo u povorki od crikve do dičjega igrališća, na čijem nuglju je pukla spomenuta bomba u civi. Na tom mjestu su otkrili dvojezičnu spomenploču (vidi sliku zgora), ku je dao postaviti inicijativni odbor na Stinjaki. Ploča je zasada još od driva, ali predviđeno je, da će rođeni

Stinjak kipar Tome Rešetarić sljedeći tekst klesati u kamen: *Atentat bombom u civi, 6. 2. 1995., u 10 uri 56. Napad na život, sigurnost i slobodu. Ali naš trud ide dalje za mir i toleranciju. Stanovnici Stinjakov.*

Prilikom otkrivanja ove spomenploče rekao je načelnik Stinjakov Fred Grandić (SP): *„Bolje skupa držati, već misliti i živiti u kategoriji ‚mi i naši‘, mjesto ja i moje, jer egoizam i nenavidnost“ su prvi i veliki uzrok terora i boja...“.* Farnik na Stinjaki mag. Ignac Ivančić je naglasio dužnost odraščenih, da svoju dicu odgajaju na mir i ljubav prema drugomu.

„Stinjaki uglavnom nimaju straha“ – veli Lidvina Živković

Hrvatska redakcija ORF-studija je jur kratko po atentatu lani iz Stinjakov uživo prenosila na radiju, kako Stinjaki mislu o ovom atentatu. Petak, 6. februara, na prvu obiljetnicu atentata na Stinjaki, je Hrvatska redakcija opet priredila diskusiju na podiju i sa

seoskim stanovništvom na temu: Kako Stinjaki danas gledaju atentat i kako se to odražava u selu? Na podiju su uz moderatora i inicijatora ove diskusije, mag. Freda Hergovića, uživo na radiju (18.30-19.00) diskutirali: psihologica mag. Andrea Živković (djela s alkoholičari u Borti), član općinskoga savjeta na Stinjaki i savjetnica za kulturu Lidvina Živković (SP) i stolarski meštar Feri Grandić, jedan od inicijatorov za postavljanje spomenploče i svidok atentata bombom pred jednim ljetom.

Kako je rekao Feri Grandić, se za njega nije čuda preminilo po ovom atentatu. Ali svi na podiju su ipak priznali, da je atentat temeljno premi-

nio život Stinjakov – dijelom i u narodnom a prez sumlje i privatnom životu stanovništva ovoga hrvatskoga odnosno mišanojezičnoga sela u gradskom kotaru.

Prvič je u svi nekako stalni strah, da bi opet mogla kadtade puknuti bomba, a drugič je kontrola pošte, pisam i paketičev, nastala neophodna. Stinjaki su dobrim dijelom osvidočeni, da je atentat bio usmiren protiv Hrvatov (Lidvina Živković) ali i protiv svih narodnih grup u Gradišću (Feri Grandić). Oštra je bila i kritika Lidvine Živković (u privatnom zvanju je poduzetnica) i na društvu i organizacija Gradišćanskih Hrvatov. Lani su se ova društva naime

Pri iskanju tragov lani u južnogradišćanski Stinjaki. Na kontejneru za papir bila je pričvršćena bomba ka je detonirala i teško ranila E. Peisslera

NAŠA DUPLERICA U HRVATSKI NOVINA

»Dobro« je ako dobro gluši
je rekao jur Duke Ellington

Jurica Čenar i Heinz Hoffmann (na organu) pri prezentaciji CD-a

Ovput u čisto hrvatskoj produkciji – samo pinezni su došli od „Verbunda“ – se moremo upoznati s dijelom novijimi aranžmani ali na svaki način s jako stari mi jačkami, ke jaču Gradišćanski Hrvati, od juga do sjevera zemlje. Produkcija s naslovom »Dobro« kaže o samosvisti ne samo izvodjačev, nego i producentov i onih, ki su zibrali jačke za ovu najnoviju CD-ploču. Producent, takorekuć snimatelj i tehnički urednik je bio Jurica Čenar, urednik u Hrvatskoj redakciji ORF-Studija Gradišće. Nije on nevin na području folklor, jer ljeta dugo je sâm svirao u orkestru *Kolo-Slavuja* (gusle) a

dohadja iz obitelji, u koj tamburu i izvornu narodnu muziku jako cijenu i poštivaju.

Ča je pravoda izvorna narodna muzika, pred svim ča je izvorno kod Gradišćanskih Hrvatov i ča su si u toku skoro pet stoljeć osvojili od drugih – a obrnuto i drugi od njih – to je pitanje, na ko svaki zna drugi odgovor. Je sada Haydn otpisao od Hrvatov u Mučindrofu i na Pervana, u Koljnofu i Vedešinu, ili se je Hrvatom toliko zavidila Haydnova kompozicija, zbog ke bi se još i jutro rano stali, rano u zori.

Gdo kao Hrvat nešto drži na se, tvrdi naravno, da je Haydn posudjevao kod Hrvatov, a to Heinz Hoffman želji dokazati.

U Pinkovcu se pripravlja na sudnji dan. Tako nam barem piše naš dopisnik iz ovoga hrvatskoga najsele u južnom Gradišću. Kraticu našega suradnika *rai* morete najti skoro u svakom broju *HN*. Prilikom mesopusnoga – Pinkovčani velu fašinskoga – ophoda u domaćem selu, činilo mu se je vjerojatno, da dohadja sudnji dan. Što su nek zakrivili on i Pinkovčani?

Ove Čembanke su u živoj fantaziji izmislile laku i atraktivnu „nošnju“

Zighovci tanaču o budućnost Znanstvenoga instituta

CINDROF – U domaćem selu mag. Joška Vlašića, predsjednika Znanstvenoga instituta Gradišćanskih Hrvatov (ZIGH), u Cindrofu, je prili-

kom razgovora s Agnija Čenar-Schuster vjerojatno išti i za to, gdo će ga naslijediti kao predsjednika ZIGH-a p spravišću 28. II. u Željeznom